FOTOGRAFLA
ATATÜRK
Mevcudu çok azalan bu kıymetli eserin
Fiatı 125 Kuruştur.
Umumî Satış Yeri:
CUMHURİYET Matbaası

Cumhuriyet

24 üncü yıl Sayı: 8273

KURUCUSU: YUNUS NADİ
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefonlar: Umumî Santral Numarası: 24298. Yazı İşleri: 24299. Matbaa: 24290.

Çarşamba 27 Ağustos 1947

ULUDAĞDA
BÜYÜK OTEL ve
KİRAZLI YAYLA Otelinde
EYLÜL - EKİM - KASIM aylarında
%20 TENZİLÂT
Yapılacaktır.
Zayıflar, kansızlar, yorgunlar, uykusuzlar ve asabiler bu fırsattan istifade edebilirler.

Hükûmet Partide itimad reyi aldı

C. H. P. Meclis Grupunun dünkü toplantısından intıbalar: (Soldan sağa doğru) Hamdullah Suphi Tanrıöver ile Fatin Gökmen, Cavid Oral, Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı, Parti Genel Sekreteri Hilmi Uran, Başbakan yardımcısı Mümtaz Ökmen ile Falih Rıfkı Atay toplantıya gelirlerken (Foto Cemal Işıksel)

C. H. P. Meclis Grupunun dünkü toplantısı arasız olarak yedi buçuk saat sürdü

Hükûmet 34 reye karşı 303 reyle itimad kazandı

Ademi itimad reyi verenler arasında Hamdullah Suphi, Cavid Oral, Nihad Erim, Tahsin Banguoğlu da var

Hava

Ankara, 26 (Telefonla)

Halk Partisi Meclis Grupunun bu defaki toplantısına fevkalâde ehemmiyet verenler, öyle görünüyor ki, umduklarını bulamamışlardır. Hükûmetin çekildiğine, çekilmek üzere olduğuna veya çekileceğine dair haftalardanberi arkası kesilmiyen dedikodular, bu akşam geç vakit verilen güven oyundan sonra, herhalde sona erecektir. Halk Partisi safları arasında bir aralık kızışır gibi olan ifratçılar-mutediller çarpışması, demek, ifratçıların zaferile mi neticelenmektedir?

Doğrusu, bu ifratçı ve mutedil tabirleri, biraz yapmacık, biraz benzetmelik kokuyor, gibidir. Cumhur Başkanının beyannamesile yurd ufuklarında esmeğe başlıyan ferahlık havasını kasden bulandırmak istiyenler var mıdır? Sayın İnönü, partiler karşısında tamamile tarafsız bir durum muhafaza etmeğe karar verdiğini açıkça söyledikten sonra, Demokratlar hesabına bir büyük üzüntü kaynağının ortadan kalktığı bir hakikat değil midir? Artık istese bile, hükûmet, Cumhur Başkanını kendi kararına zıd hareketlere nasıl sevkedebilir? Receb Peker, bazılarının iddia ettiği gibi herçibadâbad muhalefeti ezmek, demokrasi perdesi arkasında eski tek parti ruhunu yaşatmak emelinde midir? Bu takdirde Meclis Grupunda kazandığı güven oyuna bakarak, parti çoğunluğunun da, kendisile birlik olduğuna mı inanacağız?

★

Yazık ki muhalifler, bu sualleri tereddüdle karşılıyorlar. Umumiyetle açığa vurulan kanaatler menfidir. Onlara göre Receb Peker hükûmeti, eski zihniyetin, âdeta bir sembolüdür. Bu hükûmet iktidar yerinde kaldıkça, çok partili, eşit haklı, normal bir parlâmento hayatına kavuşmamıza imkân elvermiyecektir. Halk Partisi Meclis Grupu, bu hükûmete güven oyu vermekle şimdiye kadarki gidişe taraflı olduğunu açığa vurmakta ve hürriyet rejimini kösteklemeye çalışan Pekerin sorumuna ortaklık etmektedir.

★

Demokratların, meseleyi bu şekilde ele almaları, 12 temmuz beyannamesile yurdumuzda uyanan ferahlık havasını yeni baştan bulandırma istidadı gösteriyor. Kim bilir, Receb Pekerin güven oyuna karşılık, yakında belki de teşrii bünyemiz bir güven buhranına daha tutulacaktır. Ni-

NADİR NADİ

— Arkası Sa. 3, Sü. 4 te —

Toplantı Başbakanın iç politika hakkındaki izahatile başladı, Receb Pekerden sonra 30 kadar milletvekili söz aldılar

Ankara 26 (Telefonla) — Cumhuriyet Halk Partisi Meclis Grupu Umumî Heyeti, bugün saat 15 ten 22.30 a kadar; hemen arasız 7.30 saat süren hararetli bir toplantının sonunda Başbakan Receb Pekerin beyanatını tasvib etmiş ve hükûmete güven oyu vermiş bulunuyor. Karar, kahir denilecek bir çoğunlukla alınmıştır.

Grup toplantısının; umulduğundan da uzun sürmesi, neticeyi bekleyenlerin me rakını bir hayli arttırmış, hattâ bazı şayialara da sebeb olmştur. Fakat rivayetçi kaynakların bu son tahminleri de; bundan evvelkilerle ve her çeşidile birlikte tahakkuk etmemiştir.

Toplantıya verilen ehemmiyet

Mutad grup toplantılarında bazı milletvekillerinin, arada; salondan çıktıkları sık sık vâki olduğu halde; bu sefer, vakit pek geciktiği halde Meclisin kapısında hiç kimse görünmemekteydi. Bir aralık yalnız General Refet Belerin Ankaraşalasa kadar gidip gelmek üzere içtimadan pek kısa bir müddet için

Başbakan toplantıya gelirken

ayrıldığı görülmüştür. Milletvekillerinin, yemek için dışarıya çıkmak zorunda kalmamaları evvelden düşünülmüş

— Arkası Sa. 3, Sü. 5 te —

Amerikadan istediğimiz 500 milyonluk kredi

Amerikan membalarının iki hükûmet arasında cereyan ettiği bildirilen gizli müzakerelere dair verdikleri tafsilât

Washington 26 (A.P.) — Türkiyenin sanayileşme programına sarfedilmek üzere istenilen vâsi bir krediye dair Türkiye ile Birleşik Amerika arasında cereyan eden gizli müzakerelerin teferruatı, Kongreye gönderilen resmî raporlar hulâsasından anlaşılmaktadır.

Bildirildiğine göre, Türkiye şimdi 400 milyon dolarlık bir borç için Dünya Bankasına müracaate hazır bulunmaktadır.

Bu memleketle İthalât - İhracat Bankası arasında cereyan eden uzun müzakereler sırasında, Türk hükûmeti, Bankadan 500 milyon dolarlık bir kredi teminine çalışmış ve Türkiye Başbakanı, Boğazların savunmasına iştirak hususundaki bir Rus talebini reddetmiş bulunan hükûmetine bu borcun maddî ve manevî büyük bir yardım teşkil edeceğini bildirmiştir.

Mesele hakkında Türk makamlarile yapılan müteaddid görüşmelere rağmen Amerikan hükûmeti bu vâsi meblâğı vermekten imtina etmiş, fakat Türkiyenin en âcil ihtiyaçlarını karşılıyabilmesi için, emrine 25

— Arkası Sa. 4. Sü 3 te —

Yunanistanda siyasî buhran

Dün Atinadaki Amerikan elçiliğinde bir toplantı yapıldı

Bütün teşebbüslere rağmen yeni kabine dün de kurulamadı

Atina 26 (a.a.) — Şimdi bir koalisyon hükûmetinin kurulması beklenmektedir. Filhakika müfrit sağ cenahı temsil eden Halkçı Partinin lideri Çaldaris ile şimdiye kadar parlâmentoda muhalefeti temsil eden Liberal Partinin lideri Sofulis arasında bu sabah Amerikan Bü-

— Arkası Sa. 3, Sü. 2 de —

Endonezyada ikinci defa «Ateş kes» emri verildi

Fakat Cava ve Somatra adalarında Holandalılarla Endonezya kıt'aları arasında çarpışmalar devam ediyor

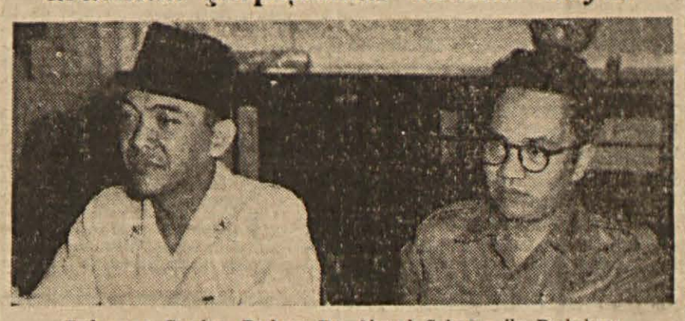

Endonezya Cumhur Başkanı Dr. Ahmed Sokarno ile Başbakanı Şerafeddin bir arada

Lake Success 26 (a.a.) — Dün akşam, Endonezya meselesi hakkında tavassutta bulunmakla görevli üçlü bir komisyon kurulmasını derpiş eden Amerikan teklifinin Güvenlik konseyi tarafından kabul edilmesinden sonra, bu komisyon kuruluncya kadar Batavyadaki İngiltere, Birleşik Amerika, Avustralya, Çin ve Belçika konsololukları ateş kes emrinin nasıl tatbik edildiğini hükûmetlerine bildirmekle mükellef kılınmışlardır.

İkinci ateş kes emri

Lakes Success 26 (A.P.) — Bugün Güvenlik Konseyi Holanda ve Endonez-

— Arkası Sa. 4, Sü. 7 de —

İran hududunda toplanan Kürdler

10 bin kişinin Sovyet Azerbaycanında bulunduğu haber veriliyor

Tahran 26 (A.P.) — Iran makamları ve diplomatik çevreler, Sovyet ordusu tarafından desteklenen Kürd Barzani aşiretine mensub 10.000 kişinin, Iranın kuzey batı hududu üzerinde, Sovyet Azerbaycanında toplanmakta olduklarına dair şayiaları tahkik etmekte olduklarını beyan etmişlerdir.

Bazı müşahidler, dolaşmakta olan bu rivayetlerin, İran - Sovyet petrol andlaşmasını tetkik eden Iran parlamento üyelerini tazyik için ortaya atıldığı kanaatini ileri sürmüşlerdir.

Kuzey batı İrandaki hükûmet taraftarı Kürd aşiretleri İran ordusu genelkur-

— Arkası Sa. 3. Sü. 6 da —

Pakistan devleti teşekkür ediyor

Yeni kurulan Müslüman devleti Başbakanı, Pakistanlıların selâm ve teşekkürlerini Başbakanımıza bildirdi

Mehmed Ali Cinnah, Pakistan Kurucu Meclisine hitab ederken

—Telgraflar 4 üncü sahifede —

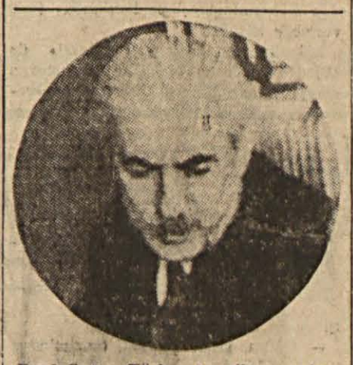

Fuad Carım, Türk - Amerikan yardım anlaşmasının imza merasiminde

Fuad Carım

Dış İşleri Bakanlığı yeni Umumî Kâtibi işe başladı

Dış İşleri Bakanlığı Umumî kâtibliğine, birinci muavin Fuad Carımın tayin edildiğini yazmıştık. Fuad Carım yeni vazifesine başlamıştır.

Fuad Carım, uzun yıllar Hariciye hizmetinde bulunmuş kıymetli bir şahsiyettir. Birinci Büyük Millet Meclisine Kocaeli mebusu olarak iştirak etmiş, müteaddid mülkiye memuriyetlerinde ve başkonsolosluklarda, Cidde elçiliğinde bulunmuş ve bu son memuriyetinden sonra merkezde birinci muavinliğe getirilmiştir.

Fuad Carım, gazetecilik, muharrirlik

— Arkası Sa. 3, Sü. 1 de —

Belediye, ahçılık okulu açacak

Mütehassıslar tetkikler yapmıya başladılar

Dünyaya şöhret salmış olan Türk yemekleri gittikçe unutulmakta, eski tecrübeli aşçılardan eser kalmamaktadır. Bunu gözönüne alan Belediye Başkanı,

— Arkası Sa. 4, Sü. 3 te —

Soymaya girdiği evde öldürülen azılı hırsız

Binbirdirekte Yenen Şirketi müdürünün bahçesinde evvelki gece cereyan eden kanlı vak'anın tafsilâtı

Evvelki gece Sultanahmedde Binbirdirekte Tersane sokağında 9 numaralı evin bahçesinde bir cinayet işlenmiş, bir şirket müdürü, çalmak maksadile evine giren sabıkalı gece hırsızlarından Çopur namile maruf Süleymanı, korkunc bir boğuşma sonunda tabanca ile vurarak öldürmüştür. Hâdisenin cereyan tarzı ve adlî tahkikatın son safhaları etrafında aldığımız malûmat şudur:

Sultanahmedde Binbirdirekte Tersane sokağında 9 numaralı evde ikamet eden Yenen Türk Anonim Şirketi Müdürü Namık Amaç evvelki gece saat 22 de bu evin üst katındaki odasında otururken annesi Zekiyenin birinci kattaki odasından acı acı feryad ettiğini duymuş ve

— Arkası Sa. 4, Sü. 6 da —

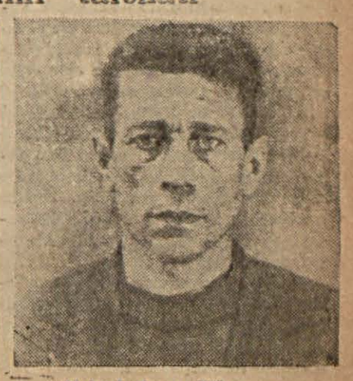

Maktul Çopur Süleyman

İKTIBASLAR

İran petrolları

Geçen senenin sonunda Londrada yapılan bir anlaşma, Amerikanın Ortadoğu siyasetine yeni bir veçhe vermesinde nasıl âmil oldu?

İran Şahı geçenlerde bir misafirine: «Bazan İran milletinin gösterdiği tahammül ve sabra âdeta sinirleniyorum, demiştir; bir isyan çıksın istiyorum, fakat, yabancı tesiri olmıyan bir isyan.»

Bu garib sözleri söyliyen Kral, İranın huzursuz tahtında beş senedenberi oturan, 27 yaşında, mahzun ve asabi tabiatli, yakışıklı bir delikanlıdır.

Şahın bu cümlesinde, manalı olan sözler şunlardır: Eğer isyan olacaksa, bunda «yabancı tesiri» olmamalıdır. Çünkü, «yabancı tesiri» nin ne demek olduğunu kimse bu genc Kraldan daha iyi bilemez. Şah bunu 1941 yazında pek iyi öğrenmiştir. Harbin o kızgın mevsiminde şimalden Rus askerleri, cenubdan İngiliz askerlerile İngilterenin Sih kıtaları İrana girerek Tahranda birleşmişler, Şah Rıza Pehleviyi tahttan indirerek doğu Afrikaya sürmüşler, yerine de oğlunu geçirmişlerdi. İngilizler kibar, Ruslar kaba hareket ediyorlardı, fakat ikisinin de iddiası aynı idi: Onlara göre, Rıza Pehlevi nazilerle fazla dosttu.

Genc Kral Muhammed Rıza Pehlevi o vakit öğrendi ki, bu gibi zamanlarda kimse İranın menfaatini kale almaz ve memleket coğrafî durumu dolayısile, büyük devletlerin arasında ezilmeye mahkûmdur.

İranda bile birçok kimseler vardır ki genc Kralı, tenis ve polo oynamaktan, hızlı otomobillerle tayyarelere düşkün olmaktan başka hayatta hiçbir alâkası olmıyan bir delikanlı sayarlar ve babasile mukayese ederek ona hiç benzemediğini söylerler. Hakikaten, Pehlevi Hanedanının bânisi olan Rıza Şah haşin, hattâ zalim, azimkâr bir askerdi. Bununla beraber, İrana dair kendisinin bazı fikirleri vardı: Ona göre, bu memleketin yaşaması için, Ortaçağın çamurlarından kurtulup Yirminci asrın şartlarına uyması lâzımdı. Gene onun kanaatince, İranın, İngiliz ve Rus tazyikleri altında ezilip gitmemesi için, kuvvetli bir bitaraf devletin yardımına ihtiyacı vardı.

Bugün ise, Tahrandaki kokteylpartilerde genc Kralın siyasî fikirlerinden ziyade, Mısır Kralının kızkardeşi Prenses Fevziye ile nasıl evlendiği, sonra Prensesin Tahrandan nasıl kaçtığı hakkındaki dedikoduları dinlersiniz.

Bu dedikoduları yapanlar: «Görüyorsunuz ya, diyorlar, Kral bir kadını bile idare edemiyor... Nerede kaldı ki bir memleketi idare edecek!»

İranın, Kâbeye gittikleri gibi Parise de gidip gelmiş olan asılzade sınıfı, prensler, emlâk ve arazi sahibleri, zenginler, bir Kralın ihtilâlden bahsedişini anlıyamıyorlar; milletin okuyup yazmaya, iyi bir hayat sürmek için kâfi derecede para kazanmaya, hastalandığı zaman tedavi görmeye hakkı olduğunu ileri sürdüğü zaman şaşırıyorlar.

İranda hayat şartları çok kötüdür. 16.5 milyonluk milletin bütün servetinin %90 ı 3 bin ailenin elindedir ve harbden sonra her şeyin fiatı %100 artmıştır. İranda ölüm nisbeti %33 tür. (Amerikada bu nisbet, 1944 istatistiklerine göre ancak %1 dir). İranda kalmış olan Amerikan askerlerinin müşahedesine göre, dünyanın hiçbir yerinde zührevî hastalıklar bu memleketteki kadar salgın halinde değildir.

Petrol kumarı

İranda yüz binlerce köylü yarı aç bir vaziyette yaşadığı halde, dünyanın en zengin petrol damarları da bu memleketin toprakları altındadır. Bugün İran üzerindeki yabancı emellerine de bu petrol zenginliğinin sebeb olduğu artık açıkça kabul edilmektedir.

İranda petrol kuyularının açılıp işletilmesinde İngilterenin nasıl faal bir rol oynadığının hikâyesi de bin bir gece masallarına benzer: Bundan 40 sene kadar evvel, William d'Arcy adında Avustralyalı bir petrol arayıcısı cenubî İranda petrol bulunduğunu keşif veya tahmin ediyor, ve halen meçhul olan bir yolla, bu havalideki 500 bin kilometre murabbalık bir sahada petrol araştırma ve işletme hakkını 20 bin dolara alıyor. Buna mukabil, petrol kuyuları işlemeye başladığı zaman hasılâtın %16 sını İran hükûmetine verecektir. Şimdiye kadar, bir memleketin kimseye bu derece ucuza petrol imtiyazı verdiği görülmemiştir.

Bu sırada, İngiliz hükûmeti de, uzağı görmekte büyük bir maharet göstererek, İngiliz-İran Petrol Şirketini kurmuştur. Araştırmaları için kâfi derecede para bulamıyan William d'Arcy imtiyazını bu şirkete satıyor. Bu şirket, İran hükûmetine vereceği hakkı arttırıyor ve araştırmaları 100 bin kilometre murabbalık bir sahaya inhisar ettiriyor. Aradan zaman geçiyor, araştırmalar iyi netice veriyor ve İngiliz-İran Petrol Şirketi, işlettiği kuyulardan %52.5 hisse alarak, mesaisine devam ediyor. Bugün Abadan'daki tasfiyehaneler, dünyanın en büyük petrol tasfiyehaneleridir ve burada senede 17 milyon ton petrol istihsal edilmektedir.

Dünya petrol vaziyeti

Burada, dünya petrol vaziyetini kısaca gözden geçirmek faydalı olur. Bugün, yeryüzündeki petrol kuyularının %86 sı İngiliz-Amerikan-Felemenk şirketlerinin tasarrufu veya kontrolu altındadır. Rusyanın, büyük bir kısmı Bakûda olan petrol kuyularından elde ettiği miktar dünya istihsalinin ancak %8 ini teşkil etmektedir. Diğer taraftan, Bakû petrol kuyularındaki istihsal gittikçe azalmaktadır. Halbuki Rusya, yeni sanayi plânının tatbiki için eskisinden daha fazla petrola muhtacdır. Yapılan tahminlere göre, on sene sonra Rusyanın petrol ihtiyacı şimdikinin on mislini bulacaktır.

Bu vaziyet karşısında, geçen sene Kızılordunun şimalî İrandan niçin çekilmek istemediği kolayca anlaşılır. Rusya, İran Azerbaycanındaki kuvvetlerini, evvelden verilmiş sözüne, Birleşmiş Milletlerin ve bütün dünyanın itirazına rağmen, çekmek istememiş, fakat nihayet buradaki petrol madenlerini İranla birlikte işletmek üzere anlaştıktan sonra çekilmeye razı olmuştu.

Göze çarpmıyan bir hâdise

Geçen senenin 26 aralık tarihine kadar vaziyet bu şekilde idi; yani, İrandaki petrol kuyuları tamamile İngilterenin elinde bulunuyordu; Rusyanın ise ancak istikbal için şimalî İran petrollarında ümidi vardı. Fakat o tarihte Londrada, kimsenin gözüne çarpmıyan bir hâdise oldu ve bu, gerek İrandaki, gerek bütün Yakındoğudaki vaziyeti tamamile değiştirdi. İngiliz-İran Petrol Şirketi ile Amerikan firmaları arasında şöyle bir anlaşma yapıldı: Basra körfezinden Akdenize kadar bir petrol borusu döşenmesi için Amerikan firmaları İngiliz-İran Petrol Şirketine kredi açacaklar, şirket de buna mukabil onlara, uzun bir müddetle, petrol istihsalâtından hisse verecektir. Bu suretle, İngiliz-İran Petrol Şirketi ilk defa olarak, hissedar olmıyanlara petrol vermiş oluyordu.

Bu anlaşmanın hususî firmalar arasında yapılmış bir ticaret mukavelesi olduğu üzerinde dikkatle durulmuş olmakla beraber, İngiliz ve Amerikan Dış İşleri Bakanlıkları meseleden haberdar idiler. Çok geçmeden, siyasî muharrirler, bu anlaşma üzerine, Amerikanın Ortadoğu siyasetinin değişeceğini, Filistindeki Yahudi davasına karşı yakınlık duyacağını, başta Süudî Arabistan olmak üzere, bütün Arab memleketlerile dostluk kuracağını ve yeni menfaatlerini korumak için Ortadoğuyu kuvvetli bir askerî üs haline getireceğini ileri sürdüler. Gene bu neşriyat arasında, İngilterenin, Ortadoğudaki mes'uliyetlerini Amerikanın kuvvetli omuzlarına yüklemiş olmaktan dolayı büyük bir ferahlık duyduğu da açıkça hissediliyordu.

Bugün Amerikanın Tahranda gayet iyi ve mahir bir mümessili vardır. George Venable Allen ismindeki bu Büyük Elçi, 43 yaşında, genc bir siyaset adamıdır ve Amerikanın en kuvvetli diplomatlarından biri olarak tanınmıştır. Mr. Allen İrandaki İngiliz ve Rus menfaatlerinin içini dışını çok iyi bilir ve 26 aralık anlaşmasının mahiyeti kendisince meçhul olmadığı için İrandaki vazifesini de çok iyi kavradığına şüphe yoktur. Bu arada, İranda karşılaşacağı tek rakib yabancı devletin, Rusya olduğunu ve buna karşı Amerikanın bir takım mukabil manevralarda bulunması lâzım geldiğini de bilmektedir.

Amerikanın İrandaki manevraları

Amerikanın İranda Rusyaya karşı giriştiği manevralardan biri, İrana gönderilen askerî heyettir. Bu heyet İran ordusunun nakliye ve iaşe işlerini düzeltmekle vazifelendirilmiştir ve bu maksadla memleketin insanı şaşırtacak kadar hücra yerlerine bile Amerikan subayları gönderilmiştir. Askerî heyete muvazi olarak, Tuğgeneral H. Norman Schwarzkopf kumandasındaki bir heyet de İran jandarma ve polis kuvvetlerini Amerikan usulile talim ve terbiye vazifesini üzerine almıştır. Diğer taraftan, Trans-World Airlines ile İran arasında yapılan bir anlaşma ile de Amerikan yolcu tayyareleri muntazam seferlere başlamıştır.

Geçen sene İran hükûmeti Azerbaycanı geri almak üzere asker gönderdiği zaman, Tebrizdeki İngiliz ve Sovyet Konsolosları, hâdisedeki bitaraflıklarını göstermek için, odalarında kapalı kalmışlardı. Fakat genc Amerikan Konsolosu Lester Sutton, otomobiline Amerikan bayrağını asarak, «halkın kanuna ve nizama karşı itimadını kuvvetlendirmek üzere» şehrin sokaklarında dolaşmıştı.

Bu hâdise üzerine, İranlılar Amerikanın, Tahran hükûmetini tuttuğunu anlamışlardı. Azerbaycanda Cafer Pişaveri'nin kurduğu «Demokrat» Partinin de vaktile başka bir devlet tarafından desteklendiğini bildikleri için, Başbakan Kavam'ın Azerbaycana karşı asker sevketmesinin doğrudan doğruya Ruslara karşı bir meydan okuma olduğunu da biliyorlardı.

Fakat, İran kuvvetlerinin Tebrize gürültüsüz patırdısız girmeleri, «Demokrat» ların hiçbir mukavemet göstermeden ortadan silinip kaybolmaları İranlılar için şaşılacak bir şeydi. Daha birkaç gün evvel, «Azerbaycanlıların kanlarının son damlasına kadar çarpışacaklarını» ilân eden Pişâveri Rusyaya kaçmış, Moskova radyosu bile, bir iki homurtudan sonra, sesini kesivermişti.

Bunun sebebi sonradan anlaşıldı: Kavamussaltana Rusya ile bir petrol anlaşması yapmış ve asıl menfaatlerini başka bir şekilden sağladıklarını gören Ruslar da Azerbaycandan çekilmişler, «Demokrat» ları kendi hallerine bırakmışlardı.

Bundan sonra, İranda seçimler yenilendi, Kavam tekrar Başbakan oldu. Fakat bugün İranlılar kendi kendilerine şu suali soruyorlar: «Kavam hakikaten Rus ayısının kuyruğunu kapana kıstırdı mı? Yoksa Ruslar şimalî İran petrollarından istifade edecekler mi?»

Zira, Rusya ile yapılan petrol anlaşması sadece bir tasarı halindedir ve tatbik edilebilmesi için Meclis tarafından tasdiki lâzımdır. Meclisin, anlaşmayı tasdik etmemesi ihtimali kuvvetlidir. Bunun için, İranlılar, memleketlerinin yeniden siyasî buhranlara sebeb olacağını pek haklı olarak düşünüyorlar.

(International Digest'ten)

İhtiyar bir kadın yanarak öldü

Kadıköyde Park yokuşunda 15 numaralı evde oturan 75 yaşlarında Perğruhi adında bir kadın, evvelki gece elinde bir mumla halâya girmiştir. Kısa bir zaman sonra ihtiyar kadının elindeki mum entarisini tutuşturmuş ve bu suretle zavallı Perğruhi vücudünün muhtelif yerlerinden yanarak oracıkta ölmüştür. Hâdise etrafında Kadıköy Savcılığı tahkikat yapmaktadır.

Şehir haberleri

Gümrük ve polis memurları arasında bir hâdise

Polis, «Aksu» ile gelen emniyet memurlarının bavullarının aranmasına mâni oldu, hâdise tahkik ediliyor

Evvelki gün şehrimize gelen Aksu vapurunda mühim bir kaçakçılık hâdisesi olmuş, vapurda vazifeli olan iki emniyet memuru ile gümrük muhafaza memurları arasında, halkın gözü önünde şiddetli münakaşalar cereyan etmiştir.

Evvelce yapılan ihbar üzrine, vapur geldiği zaman hazırlıklı davranan gümrük müfettişlerinden Cavid Gürocak, Aksudan çıkan iki sivil polis memurunun bavullarını yoklamak istemiş, fakat memurların itirazile karşılaşmıştır. Bunun üzerine müfettiş, durumdan Emniyet Müdürlüğünü haberdar etmek maksadile telefona koşmuş, bu sırada salonda, beraberlerinde getirdikleri üç valizi almak istiyen polis memurlarile gümrük muhafaza memurları arasında şiddetli münakaşalar, itişip kakışmalar olmuştur.

Hâdiseye müdahale eden Emniyet Beşinci Şube Müdürü, polis eşyasının aranamıyacağını ileri sürerek bavulları muayene ettirmemiştir.

Öğleden sonra, bavulların bulunduğu, Gümrük Muhafaza Komutanlığına bildirilmişse de, içerilerindeki kaçak eşyanın yer değiştirdiğini anlayan gümrük müfettişi, bundan sonra yapılacak araştırmanın bir fayda temin etmiyeceği cevabını vermiştir.

Millî Korunma Savcılığı ve Emniyet Müdürlüğünden bir müfettiş, hâdiseye elkoymuşlardır. Tahkikata devam edilmektedir.

Ecnebi mekteblerindeki türkçe dersleri

Millî Eğitim Bakanlığı, ecnebi ve azlık okullarındaki türkçe ders saatlerini indirmeğe karar vermiştir. Bu hususta hazırlanan tamim önümüzdeki hafta başında alâkadarlara gönderilecektir.

Sağlık memuru, ebe ve hemşire mekteblerinde kayıdlar

Sağlık memuru, ebe, hemşire ve lâborent okullarına bu yıl rağbet çok fazladır. Sağlık memuru ve ebe okullarının kayıdları şimdiden kapanmıştır. Hemşire ve lâborant okullarının kayıdları devam etmektedir.

Teknik Üniversite Rektörünün İtalyadaki tetkikleri

Bir müddettenberi İtalya, Fransa ve İsviçrede tetkiklerde bulunan İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü Ord. Prof. Tevfik Taylan, İtalyada Münakalât Bakanı tarafından kabul edilerek İtalyan demiryollarının umumî vaziyeti üzerinde uzun bir görüşme yapmıştır. Demiryolları kürsüsü profesörü olan Tevfik Taylan 10 eylülde memleketimize dönecek ve bu hususta hükûmete bir rapor verecektir.

Boyalı naylon kemerler sıhhate zararlı

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı sağlık ekipleri yaptıkları teftiş sonunda naylon kemerlerin siyah ve kahverenklilerinin terkiblerinde iyod bulunduğunu tesbit etmiş ve bu kemerlerin sıhhate muzır olduğu hakkında müdürlüğe bir rapor vermişlerdir. Bu hususta Sağlık Müdürü Dr. Faik Yargıcı bir arkadaşımıza demiştir ki:

«— Sıhhi bakımdan zararlı bulduğumuz bu kemerlerden dün iki bin tanesini topladık. Halkımızın bu çeşid kemerlere alâka göstermemesi kendi menfaatleri bakımından lüzumludur.

Memleket dışı vapur ücretleri

Denizyolları İdaresi, memleket dışı navlun ücretlerinin, diğer bütün rakib acentalarınınkinden daha az olmasını temin yolunda çalışmaktadır.

Valiyi ziyaret

Irak Elçimiz Nebil Batu ile Lübnan Maslahatgüzarı Muhtar Muhayyeş dün Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarı ziyaret etmişlerdir.

Millî Eğitim Müdürlüğünde

İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü özel öğretim müdür muavinliğine ilköğretim müfettişlerinden Şevki Erkson tayin edilmiştir.

Denizyolları İdaresinden dilekler

İlgililer Vilâyete müracaatle Kabataş ile Üsküdar arasında işliyen araba vapurlarının azlığından şikâyet etmişler. Vilâyet de, bu şikâyeti haklı görerek, Devlet Denizyollarının dikkat gözünü çekmişti. İdareden Vilâyete verilen cevabda, bu iki iskele arasına tarife harici araba vapurları tahsis edildiğini ve ihtiyacın karşılandığını bildirmiştir.

Devlet Denizyollarından bazı dilekler daha mevcuddur. Boğaz halkının tiyatro ve sinemalardan bilhassa kış mevsiminde istifade edememeleri keyfiyeti bunlar arasındadır. İdare son olarak 24.15 te bir vapur tahsis etmiştir. Bu vapura yetişebilmek için tiyatroyu yarım saat evvel terketmek mecburiyeti hasıl olmaktadır. Halbuki bu vapur 24.15 yerine 24.30 da tahrik edilecek olursa herkes temsili sonuna kadar seyretmek imkânını bulacaktır.

KİTAB SOHBETLERİ

İlk Gazeteci Sadrazam

Yazan: **Kemal Salih Sel**

Sadrıazam Said Paşanın «gazetecilikten yetişme» bir devlet adamı olduğunu bilir miydiniz? Onun, bir yabancı gazetede aleyhinde yapılan -veya yaptırılan- neşriyat vesilesile Hariciye Nezaretine gönderdiği bir tezkerenin şu parçalarını birlikte okuyalım:

«... Mâlâyaniyat nev'inden ve fakat fatihai istihfaf olarak «Independance Belge» e yazdırılan şeylerden biri, senaverlerinin gazetecilikten neşet etmiş olduğum maddesidir. Burası doğrudur. Zira kırk beş sene evvel hem gazeteci, hem de memur bulunuyordum. Fakat seksen tarihinde (1863) Meclisi Vâlâ Başkitabetinde iken, devlet memuriyetinden, yahud gazetecilikten birini tercih etmekliğim lâzım gelmekle her nasılsa şıkkı evvel tercih edilmiş, yani neticesi âlâm olan şu mesleğe girilmiştir.

«Gazetecilik kabili istihfaf bir meslek değildir .Buna, meselâ bugün Fransada Başvekil olan zatın, defaten o meslekten vükelâlığa gelmesi bir büyük burhan iken, bir Avrupa gazetesinin bunu sureti istihfafta mebdei taarruz addeylemesi dahi muhabirin kendi fikrile değil, fikri âharla hareket eylediğine delildir.»

Bu vesikayı üstad İbnülemine medyunuz; çünkü onun «hazine-i vesaik» inden çıkmış ve muhalled eserinin sekizinci cildinde neşredilmiştir.

✶

Bu vesikadan şunları öğreniyoruz: Said Paşa «gazetecilikten neşet etmiş olmakla» müftehir, «devlet memuriyetini tercih ettiğinden dolayı» ise münkesirdir; hattâ aradan yarım asra yakın bir zaman geçtiği halde «niçin gazetecilikte kalmadım?» diye adeta pişmanlık duymuştur. Çünkü -sadrıazamlığa kadar yükseldiği halde- memuriyet gibi «neticesi âlâm olan bir meslek» tercih etmiştir. Ya mektubun son parçası?. «Gazetecilik» in kısa, fakat veciz bir müdafaası değil midir?.

. . . .

Niçin gazetecilikte kalmamıştır?.. Bu cihet meçhul, fakat hal tercümesi okununca tahminde bulunmak mümkündür: Said Paşanın üstünde «efradı kesir bir ailenin kaydı iaşesi» vardı. Bu sebeble aynı koltukta iki karpuz birden taşıyor, kalabalık ailesini hem gazetecilik, hem de memuriyet gelirlerile geçindirmeğe çalışıyordu. Yüksek kabiliyeti, emsali arasında, teferrüdünü temin ettiği için, her iki meslekte süratle mevki yaptı. Şu kadar ki bu «mevki» memuriyet hayatında gelirini arttırdığı halde gazetecilik sahasında «şöhret» ten ileriye gidemedi ve 1863 te 3000 kuruş maaşla Meclisi Vâlâ Başkitabetine tayin olunduğu zaman iki yoldan birini tercih mecburiyetinde kaldı; anlaşılıyor ki terazinin «efradı kesir aile» kefesi ağır bastı: «Memur» kaldı!

✶

Said Paşanın gazeteciliğe intisab tarihini, gene kendi ifadesinden, ancak bir kaç satır halinde öğreniyoruz. Paşanın meşrutiyetten sonra gazetelerle neşrettiği mektublardan bir tanesinde şu fıkra vardır: «Benim Ceridei Havadise nisbetim 1861 ve 62 senelerindedir.»

Filhakika «Mehmed Said Efendi» mesleğe 1861 de, henüz 23 yaşında iken «Ceridei Havadis» e intisab suretile girmiş, gazetecilik hayatı çok uzun sürmemekle beraber fırtınalı geçmiştir. Kısa zamanda yaptığı şöhret, hattâ sonraları Abdülhamidin bile tarizini celbedecek kadar, fazla olmuştur.

Paşanın 1863 te «memuriyet» i tercih ettikten sonra da gazetesine «muaveneti tahririyede bulunmaktan» bir kaç sene daha geri kalmadığını, gene aynı makalenin bir başka fıkrasından öğreniyoruz. Çünkü bu fıkrada geçen tarih üç sene sonrasına aiddir: «1866 da Ceridei Havadis muharrirleri Nüzhet Efendi, Mabeyn Başkâtibi Süreyya Paşanın dayısı Emin Bey, Madrid sefaretinde irtihal eyleyen Sermed Efendi ve sonraları mutasarrıflık mesleğine salik olan Ahmed Bey idiler. Bunlar kaleme aldıkları müsveddeleri bazan Süreyya Paşa vasıtasile, bazan da sair vesaitle bana gönderirlerdi.»

★

Said Paşanın gazeteciliği sırasındaki başlıca mühim hâdise Şinasi ile aralarında geçen ve o devirde pek büyük alâka uyandıran bir münakaşadır. Bu münakaşanın hattâ yirmi sene sonra Ebüzziya kütübhanesi arasında ve kitab halinde tekrar basılmış olması, uyandırdığı alâkanın genişliği hakkında fikir vermeğe kâfidir.

Münakaşanın başlangıcı «Şinasi» ile «Said Efendi» yi birbirine tutuşturan «mevzu» ile alâkalı değildir. Fakat devrin matbuat hayatını öğrenmek bakımından kısaca anlatılmağa değer: İstanbulda «Courier d'Orient» ismile neşredilen bir Fransız gazetesi Kartal ve Maltepe yolunda işliyen vapurlarda «zuhura gelen fenalıklardan» şikâyet eder, bu şikâyete Tersane Meclisi «Ruznamei Ceridei Havadis» vasıtasile cevab verir. «Ruzname» türkçe çıkıyor ama, sahibi İngilizdir; «Courier d'Orient» nın Fransız sahibile de arası açık... Fransız gazetecisi cevabının Türk karileri arasında okunmasını temin için «Şinasi» nin sahibi bulunduğu «Tasviri Efkâr» ın delâletini rica eder. «Şinasi» de cevabın türkçe tercümesini gazetesinde basar. Basar ama, kıyamet de kopar: (Tasvir) ile (Ruzname) nin arası açılır, iki gazete birbirine girer.

Fakat bu arada «Ruzname» muharririnin -ki bu muharrir Said Efendidir, yazılarına, galiba memuriyeti sebebile, imza atmamaktadır- kullandığı gayrimenus bir terkib münakaşanın mevzuunu da, şeklini de değiştirir. Ortada ne «Courier d'Orient» nın şikâyeti kalır, ne de Tersane idaresinin cevabı... hepsi unutulup gider.

Yeni mevzu «Mebhuse-t-ün anha» terkibidir. Şinasi bu terkibde «devlet-i müşar-ül-ileyha» misalinde olduğu gibi «ta» nın hazfi lüzumuna, Said Paşa ise aynı harfin vücubuna kani... Aylarca devam eden münakaşa bir edebî mübahase halini almış. araya başkaları da karışmış, umumî efkâr adeta ikiye ayrılmıştır.

Mübahase netice vermeden kapanmıştır; çünkü işin uzayıp gittiğini gören Said Efendi: «Tasvir muharririle istediği mahalde muvaceheye ve imtihana hazırım!» teklifinde bulunmuş; Şinasi bu teklife şöyle mukabele etmiştir: «Mademki Ruzname muharriri meydanı imtihanda iken muvacehe talebinde olduğunu gazete ile beyan ediyor. Evvelâ ismini ve devletçe sıfatı resmiyesi varsa anı dahi gazete ile ilân eylemesi iktiza eder.» Said Efendi böyle bir ilâna yanaşamadığı için de münakaşa kesilmiştir.

. . . .

Kütübhanei Ebüzziyanın 104 sahifelik bir cildini teşkil eden bu münakaşanın hulâsasını baştan sonuna kadar okudum ve itiraf edeyim, gıpta ettim. O ne efendice münakaşa, o ne terbiyeli mübahase... Ebüzziya merhum dahi, eserin sonuna, şöyle bir mütalea ilâve etmiş: «Bu mübahase mülkümüzde gayriresmî gazete ihdas olunalıdanberi zuhur eden mebahisi edebiyenin fatihası olduğu gibi usulü münazaraya -zamanımızda cereyan eden mübahasati garibe ile kıyas kabul etmiyecek derecelerde- muvafık olmasından dolayı bu yoldaki mebahisin hatimesi dahi gene bu mübahasedir.»

§ Dikkatimi, gıpta ile çeken bir nokta da şudur: Bu münakaşada karşı tarafın kim olduğu pekâlâ malûm olduğu halde ne Şinasi, ne de başkaları Said Efendinin ismini ifşa edip münakaşayı şahsiyata dökmeği hatırlarına bile getirmemişlerdir. Hattâ münakaşayı vukuundan yirmi sene sonra kitab haline getiren Ebüzziya dahi bu cihete hürmetkâr kalmıştır. «Mes'ele-i mebhuse-t-ün anha» kitabında yalnız Şinasinin ismi vardır, karşı taraftan «Ruzname muharriri» olarak bahsedilir.

★

Yukarıda, Said Paşanın gazetecilikte yaptığı şöhretin, hattâ sonraları Abdülhamidin bile tarizini celbedecek kadar fazla olduğunu kaydetmiştim. Bu tariz onun gazeteciliğinden çok zaman sonra olmuştur. Şöyle ki:

Said Paşa, 1903 iptidalarında, altıncı sadaretten çekilirken istifanemesini uzun bir lâyiha halinde kaleme aldı ve öylece Abdülhamide gönderdi. Padişah hem istifaya, hem de istifanameye sinirlendi. Üstüste nezdine yolladığı kurenadan Arif Beyle şu haberi gönderdi:

— Efendimiz buyuruyorlar ki, yazdığı şeyler, gazeteci lisanı.,

Yani lâf ve güzaftan ibaret, palavra manasına gibi bir şey.. Said Paşa, hatıratında anlattığına göre, padişahın bu tarizine şöyle cevab vermiştir:

«— Lâyiha denilen tezkerenin lisanı gazete lisanı değildir. Maamafih her ne olursa olsun benim sebk-ü ifadem odur. Bildiğime göre lisanı siyaset, lisanı tarih de öyledir. Başka yolda yazılan maruzat maiyet kâtiblerinin eserleridir.»

. . . .

Said Paşanın meşrutiyetten sonra 1911 de «Gazeteci lisanı» ismile neşredilmiş 144 sahifelik bir eseri vardır. Paşa bu eseri için «Menşei tahriri bu tarizle sair bazı tarizat idi» der.

Bu küçük risale, denebilir ki, bir eseri edebidir. Dil ve edebiyat meseleleri üzerinde kıymetli tetkikleri ihtiva eder. İçinde geçen bahislerden bir kaç tanesinin zikri mahiyeti hakkında fikir vermeğe kifayet eder: Udebayi cedide ve kadimeyi mukayese, ıslahı lisan bahsi, lisana giren ecnebi kelimeler, kitabeti resmiyenin zararları ilâh... gibi.

. . . . . .

Üstad İbnülemin, Said Paşanın meziyetlerini şöyle sayar: «Fartı zekâ, malûmatı şetta, kuvvei nutkiye, hüsnü beyan, kuvvei hafıza, sürati intikal, nüfuzu nazar, ihatai mesail..»

Arab ve Acem dil ve edebiyatına vukufunu gösteren şu iki hatıra da üstadındır: «... Vaktile konağında Arab ulemasından bir zatla -gayet beligane- arabca mükâleme ettiklerine şahid olmuştum.» § «... Bir gün de Muallim Feyzi Efendile huzurunda bulunduğumuz sırada -Almanya İmparatoru İkinci Vilhelm'in nefis surette bastırıp bir nüshasını Sadrıesbak Tevfik Paşaya ihda ettiği- Yavuz Sultan Selim Divanını Tevfik Paşadan ariyeten alıp mütalea ettiğini söyliyerek Divanı bize gösterdi. İkimize de manalı surette bakarak mütebessimane:

«— Müsaade buyurunuz da bir gazel okumağa çalışayım, bakalım okuyabilir miyim? dedi. Acem şivesile ve kemali talâkat ve belâğatle bir kaç gazel okudu. Hayran ve tahsinhan olduk.»

★

Said Paşaya «ilk gazeteci Sadrıazam» diyişim sebebsiz değildir. İmparatorluk devrinin daha sonra gelen sadrıazamları arasında (*) vakıâ «gazetecilik» yapmış olan yoktur, fakat Cumhuriyet devrinde Başvekâlete gelenlerden evvelce «gazetecilik» mesleğine girmiş iki zat daha vardır: Merhum Fethi Bey ve Receb Peker... Fethi Bey, bilindiği gibi, «Minber» gazetesini tesis etmiş ve başmuharrirliğini kendisi yapmıştır. Receb Peker ise hayli müddet «Hakimiyeti Milliye» gazetesi müdür ve başmuharrirliğinde bulunmuştur.

Said Paşa gazetecilikten yetişmesini fahr ile ifade etmiş olmasına ve dokuz defa iktidara gelmesine rağmen «meslek», kendisinden bir fayda görmemiştir. Başında Abdülhamid gibi bir padişah bulunmuş olması merhum için belki de mazerete vesile teşkil edebilir; fakat Meclise dayanan bir hükûmetin Başvekili olan rahmetli Fethi Beye ne diyelim?. Onun da «meslek» e bir hizmeti olmamıştır. Receb Pekere gelince, müşarünileyh henüz iktidarda ve hayatta olduğu cihetle -belirtilerin müsaid olmamasına rağmen- hakkında hüküm vermek zamanı henüz gelmiş değildir.

Anayasada matbuat hakkındaki hükmün kifayetini teslim ve Matbuat kanununun kaldırılmasını teklif edecek hükûmet reisinin, «gazetecilik yapmış bir Başbakan» olmasını, gönül, ne kadar da çok istiyor!

Kemal Salih SEL

(*) Sadrıazam Cevad Paşa «Yadigâr» ismile bir mecmua neşretmişse de, mesleğe müntesib telâkki edilmiyeceği tabiidir.

Mehtab eğlencesine davet

Öğretmen Okullarını Bitirenler Cemiyetinden:

Cemiyetimizin 3 eylûl 1947 çarşamba günü akşamı Florya Plâj Gazinosunda tertiblediği danslı mehtab eğlencesine katılmanızı rica ederiz.

HEM NALINA HEM MIHINA

Kuleli Lisesine «Hoş geldin» diyelim

Kuleli Askerî lisesi müdürü kurmay albay Sırrı Acardan aldığım bir mektubda, İkinci Dünya Harbi münasebetile Konyaya göçetmiş ve yedi yıl orada kalmış olan okulun, artık tamamile tarihî binasına naklettiği haber verildikten sonra, pazartesi günü okulun «güzel İstanbula saygılarını sunmak için küçük bir müfreze ile Taksim anıtına çelenk» koyacağı bildirilmektedir.

Kurmay albay Sırrı Acarın mektubundan çok mütehassis oldum. Kuleli Askeri lisesinin töreninde bizzat bulunmak isterdim; fakat rahatsızlığım dolayısile Taksime gidemedim. Gene aynı sebeble, beni davet etmek nezaketini gösterdikleri halde, harb malûllerimizin dünkü töreninde de, maalesef bulunamadım.

Kuleli Askerî lisesinin 100 üncü yıldönümü münasebetile, iki yıl evvel. Cumhuriyet'te bir yazım çıktığı gibi, Aylık Ansiklopedinin 35 numaralı, mart 1945 tarihli sayısına da «Kuleli ve diğer askerî liseler» imizin bir tarihçesini yazmıştım. Bugün, yedi yıllık ayrılıktan sonra, İstanbula dönüşü münasebetile Kulelinin kısa bir tarihçesini yapmak istiyorum.

«1834 te «Mektebi Ulûmu Harbiye» adile tesis edilmiş olan Harb okulumuzun ilk öğrencilerini ordu kıtalarından zekâ ve terbiyelerile dikkati çeken erler teşkil ediyor ve elifbadan itibaren tahsile başlıyan bu öğrencilerin yetişmesi çok uzun sürüyordu. Harbiyenin ilk talebesi 14 sene sonra orduya katılmışlardır.

1845 te Harb okulu iki kısma ayrıldı. İlk kısmına Mektebi Fünunu İdadiye adı verildi. İşte bugünkü Kuleli ve diğer askerî liselerin esasını bu mekteb teşkil etmiştir. İlk kuruluşunda, Maçkadaki eski Harb okulu binası bu yeni okula tahsis edilmişti. Fakat kışla harab olduğu için, tamir edilinciye kadar talebe Dolmabahçe Sarayı müştemilâtından Çinili Köşkte ders gördüler ve 1846 da Maçka kışlasına döndüler.

1853-56 yıllarında, Kırım harbinde Maçka kışlası müttefik İngiliz ve Fransız askerlerine hastane ittihaz edilmiş olduğundan okul Üsküdarda Yenimahallede bir binaya taşındı. Beş yıl kadar Üsküdarda kalan okul sonra harb okulu ile beraber Gülhanedeki Askerî Tıbbiye mektebi binasına nakledilerek 1863 e kadar orada kaldı. O sıralarda Harbiye, Mühendishane, Askerî Tıbbiye ve Deniz Harb okulunun ayrı ayrı idadî mektebleri vardı. 1864 te bunlar, «Mektebi İdadii Umumu Askerî» adı altında Galatasaraydaki kışlada toplandı. İdadiler, 1867 de tekrar ayrıldılar. Harbiyeye öğrenci yetiştiren idadî, Kuleli kışlasına nakledildi. 1877-78 Osmanlı-Rus harbinde, Kuleli kışlası hastane olduğundan okul muvakkaten Pangaltıdaki Harbiye mektebi binasına göçetti. Sonra tekrar Kuleliye döndü.

1912 de, Balkan harbinde, okul binası gene hastane oldu; öğrenciler de, Kandillide ve Beylerbeyi sarayı yanındaki binalarda okudular. Galatasaray yandığı zaman, ben de, bu binalarda okumuştum. 1913 te Kuleli lisesi, tekrar kendi binasına geçti.

Birinci Dünya Harbinde okul, burada derslere devam etti. Mütarekenin o kara yıllarında Müttefik orduları, okul binasına el koyduklarından öğrencilerin bir kısmı, evlerine gönderildi; bir kısmı da Kâğıdhanede çadırlara yerleştirildi. Kışın okul, Beylerbeyindeki harab binalardan birinde öğretime devam etti. 1920 de vücudce ve yaşça yetişkin öğrenciler,

Kuleli gencleri vatana kaçtı
İstiklâl ordusu çiçekler açtı.

Şarkısını söyliyerek Ankaraya kaçtılar ve orduya iltihak ettiler. İstiklâl harbi 1922 ağustosunun bugünlerinde Türk süngülerinin zaferile bittikten ve İstanbul işgalden kurtulduktan sonra, Kuleli lisesi tekrar, eski binasına döndü.

İkinci Dünya Harbi başlarında, memleketimizin de harbe sürüklenmesi tehlikesi başgösterince okul 1941 de Konyaya nakledildi. Yedi yıl orada kalan Kuleli Askerî lisesi, aynı zamanda Kırşehre gönderilmiş olan Maltepe Askerî lisesi gibi, bu ağustosta, İstanbula döndü ve gene eski tarihî binasına yerleşti.

İstanbul, 102 yıldır, orduya binlerle genc subay yetiştiren Harb okulunun en mühim kaynağı olan Kuleli Askerî lisesini tekrar sinesine dönmüş görmekle bahtiyardır. Hem bir irfan müessesesi, hem de bir aslan yavruları yurdu olan Kuleli lisesine «Hoş geldin» der; başarılı hayatının ebedi olmasını dileriz.

Sevdiği erkekle meslek aşkı, kıskançlık duygularile gururu arasında çırpınan bir kadın kalbi:

BU MAĞRUR KALB

Pearl S. BUCK — Mebrure KORAY

REMZİ KİTABEVİ

GELİŞİ GÜZEL

Yazan: **Hamdi Varoğlu**

Cennetlikler

Zaman zaman, dünya basınında, Rusyaya gidip dönmüş garblı imzaları taşıyan yazılar çıkıyor. Dehşetli şeyler. Alın yazısı, bunların yanında aşk namesi gibi kalır. Tüylerimiz diken diken, okuyorsunuz: Fırından karne ile aldığı kara ekmeği ,hemen oracıkta, ateş pahasına satıveren karaborsacı çocuklar; sokaklar dolusu dilenci; bir odada dört aile; pir aşkına çalışmaktan bıktığı için fabrikadan sıvışan hür işçi; fabrikadaki zordan kaçan bu hür işçiyi cezaya çarpan mahkeme. Sonra, beri tarafta, şahane oteller, dünyada bir eşi daha bulunmıyan yeraltı treni, kodamanlara mahsus lüks otomobiller yapan fabrikalar, bu lüks otomobillerde vızır vızır kayan ekâbir. Yani, içi «bir lokma, bir hırka», dışı «kel başa şimşir tarak» bunun adı «Sovyet cenneti».

Geçenlerde Cumhuriyet sütunlarında, pek şirin bir fıkra ile başlıyan bir makale çıktı. Gurbette iki hemşeri konuşuyorlar. Biri memleketten yeni gelmiş. Öteki ona soruyor:

— Köyde ne var ne yok?

— Hiç. Her şey eskı hamam, eski tas. Yalnız, bir fino köpeği havladı.

— Ya! Niçin?

— Senin ev yandı da.

— Benim ev mi yandı? Aman, neden yandı, ayol?

— Kaynanan kendini pencereden atarken bir şamdanı devirmiş.

— Eyvahlar olsun! Neden yapmış bu işi acaba?

— Oğlun. sahte poliçe tanziminden tevkif edildi de.

— Oooh! O eski hikâye ayol!

— İyiya işte, ben de sana, köyde her şey eski hamam eski tas demedim mi zaten?

Âlem bu ya, günün birinde «cennet» in zimamdarları bir cihan mahkemesi huzurunda hesab verme mevkiinde kalsalar, mutlaka buna benzer bir şey söyliyeceklerdir. Meselâ şöyle diyebilirler:

— Biz dediğimizden şaşmıyoruz. Bütün din kitabları yazıyor, cennette yeme içme, oturma kalkma,, güime oynama gibi yeryüzü hayatına mahsus işlerden hiç biri yoktur. Bizde de yok. Cennetle dünya arasında aşılmaz bir manevî sed vardır. Bizde de öyle. Cennette olup biten işleri, dünyadakiler bilmezler. Bizim cennette olanlar da tıpkı böyle gizlidir. Bizde yalan yok kuzum!

***

Almanyada geçmiş bir vakaya dair bir ajans haberi okudum. Almanyadaki satınalma komisyonu üyelerinden üçünü, on beş milyon marklık bir açıktan dolayı tevkif etmişler. Dördüncüsü, tabanları yağlamış; daha küçük vazifeli beşinciler, altıncılar filân da varmış, Allahını seven bizi tutmasın diye sırra kadem basmışlar.

Hazreti Âdemdenberi bu iş böyledir. Cennette adama ne verirlerse ona kanaat edip oturmalı dışarı göz atınca sonu kötü çıkıyor. Mahud «demir perde» nin dışına çıkanlar, başka taraflarda, başka türlü perdeler kurup şemalar yakıyorlar, zillü hayal gösteriyorlar.

Bu «demir perde» doğrusunu isterseniz «cennet» tabirinden daha hoşuma gidiyor. Malûmya, demir perde, bizim bildiğimiz «dükkân kepengi» dir. Dükkân vardır, cayır cayır işler, müşterisi kum gibi, içi tıklım tıklım mal doludur. Gene dükkân vardır, sahibi sinek avlar, semtine müşteri uğramaz, içi tamtakırdır. Kepengini çekip derdine yanmaktan; yahud da dükkâna mal doldurmak için bir panim içi panga uydurmaktan başka çare yoktur.

Almanyadaki satınalma komisyonunun kapana kıstırılan üyelerile, sırra kadem basanları, ya «cennetlik» gövdeye hizmet ettiler, yahud «cennetmekânlara». Günahı boyunlarına.

Zavallı tavşan

Yılan sokar, aslan paralar. papağan konuşur, hindi düşünür. Horoz öter, tavuk yumurtlar. Kedi miyavlar, köpek havlar.

Herkesin bildiği bu hakikatleri ne diye sıralayıp duruyorsun diyeceksiniz. Biraz sabredin anlatacağım.

Her zaman görürdüm de ne bu kadar dikkatime çarpar, ne bu kadar fenama giderdi. Bugün, nedense, içim acıdı.

Sokacağı yerde yaltaklanan yılandan, paralayacağı yerde korkup kaçan aslandan; balık gibi sessiz papağanla, nutuk veren hindiden; tavuk gibi yumurtlayan horozla horoz gibi öten tavuktan farksız bir şey. Havlayan bir kedi gibi, miyavlayan bir köpek gibi manasız, üzütü verici bir manzara. Oturan tavşan.

Hep görmüşsünüzdür. Bir sehpa, sehpanın üstünde göz göz bir uzunca kutu. İçi niyet kâğıdlarile dolu. Tepesinde de bir tavşan.

Rengi, karadan beyaza geçerken açık zifirimsi bir leke peyda eden saçlar gibi, yer yer kirli sarıya dönmüş. Nar tanesi parlaklığında olması icab eden yakut gözleri sönük, zavallı birer kıvılcım. Kuyruğu düşük, başı eğik, pinekliyen, murakabeye dalıyorum zannile uykuya varan ihtiyar, kirloz, bunak bir aynaroz keşişi timsali.

Arasıra, kutunun önünde bir müşteri duruyor. Niyetçi, tavşanı bir dürtüyor. Zavallı, uyku ile uyanıklık arası, mahmur mahmur uzanıyor önündeki gözlerin birinden bir kâğıd çekiyor. Sonra, gene kafacığını eğiyor, yakut gözlerini söndürüyor, büzülüp oturuyor.

Gayriihtiyarî durdum, uzun uzun seyrettim.

Çelik bacakları, dağları taşları yıldırım gibi aşsın diye, sivri dişleri durmadan övütsün diye yaratılan, tavşanın, Âdem oğlunun elinde, burnunun dibinden lângur lungur geçen tramvay seslerinden bile ürkmiyecek kadar miskin, sünepe, piçleşmiş hale gelmesine mi acıyayım; o vazallının, bezgin dudaklarile, önündeki gözden çektiği niyet kâğıdına dört elle sarılıp «Yakında sevgiline kavuşacaksın» müjdesini okuyunca, etekleri sevinçden zil çalan ümid fıkarasına mı acıyayım?

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Yeis alâmetleri

Mısırdan gelen haberlere bakıp da bu memleketin yese uğramağa başladığını hissetmemek mümkün değildir. Bir habere göre Mısır Hariciyesinin Genel Sekreteri Kâmil Abdürrahim Bey (ki bir zamanlar Mısırın Ankara sefiri idi ve daha sonra Mısırın Moskova sefirliğinde bulunmuş ve en sonra şimdiki vazifesine tayin olunmuştur) Güvenlik Konseyinde Sovyetler Birliği ve Polonya tarafından tutulan hareket tarzı üzerine Mısırın takib ettiği siyasette mühim değişiklik yapmak üzere bulunduğunu söylemiştir. Kâmil Abdürrahim Bey, hükûmetin Güvenlik Konseyinde Mısırın taleblerini destekleyen milletler arasındaki kültür, iktisad vesair bağları kuvvetlendirmek imkânlarını aradığını bildirmiş ve son zamanlarda Polonya ile bir ticaret anlaşması imzası için yapılan müzakerelerin evvelce derpiş edildiğinden daha müsaid bir şekilde kaleme alınabileceğini ilâve etmiştir.

Kâmil Abdürrahim Bey yukarıda işaret ettiğimiz gibi bir müddet için Mısırın Moskova sefirliğini yapmış ve onun bu sefirlik devresi, Mısırla Rusya arasındaki münasebetlerin en durgun devrini teşkil etmişti. Kâmil Bey, Moskovada geçirilmesi gerekleşen vaktini, ekseriyetle Mısırda geçiriyor ve onun memuriyet merkezine gitmemesi iki memleket arasındaki münasebetlerin içine girdiği durgunluğun bir belirtisi sayılıyordu. Çok samimî bir müslüman olan Kâmil Beyin Moskovada ikametten hoşlanmadığı da umumiyetle malûmdu. Nihayet kendisi Mısır Hariciyesinin genel sekreterliği sayılan vekilliğine tayin olunmuş ve böylece Moskovaya gitmekten kurtulmuştu.

Kâmil Bey gibi samimî bir müslüman ve çok mühim bir mevkii işgal eden bir Mısırlının naklettiğimiz sözleri söylemesi, Mısırda İngiltere aleyhinde hüküm sürmekte olan hoşnudsuzluğun derinliğini anlatmakla kalmaz, bundan başka Güvenlik Konseyi hakkında beslenen itimadsızlığın da geniş bir ölçü alınış olduğunu açıklar.

Mısır, dünyanın en demokrat memleketlerinden biridir. Onun için Sovyet Rusya ile peykleri gibi totaliterlik yolunu tutan devletlere karşı zerre kadar sempati beslemediği yüzde yüz muhakkaktır. Fakat suya düşen yılana sarılır, fehvasınca Mısır davasının tehlikeye düştüğünü görünce herhangi maksadla olursa olsun, davasını destekleyenlere karşı en büyük sevgiyi göstermek ihtiyacını hissediyor ve bu sevgiyi belirtmekten geri kalmıyor.

Acaba Güvenlik Konseyi Mısırın dileğini kabul etmiyecek mi? Mısırın bütün istediği İngiltere ile tekrar müzakere yapacaksa bu müzakereyi Mısırın tamamile boşaltılmasından sonra yapmak, ve böylece müzakerelerin işgal tazyiki altında yapılması yüzünden başgösterecek pürüzlere karşı gelmektir.

Güvenlik Konseyi buna benzer birçok kararlar vermiş bulunuyor. Onun için Mısırın dileğini de kabul etmesi kuvvetle muhtemeldir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Fuad Carım

— Baştarafı 1 inci sahifede —

yapmış, kıymetli bir çok eserler de neşretmiştir. Kendisi müteaddid yabancı dilleri gayet mükemmel surette bilmektedir.

Fuad Carım, bütün memuriyet hayatında dürüstlüğü, titizliği ve işbilirliğile temayüz etmiştir. İstiklâl harbindeki hizmetlerinden dolayı kırmızı-yeşil İstiklâl madalyasile de taltif edilmiştir. Fuad Carıma yeni vazifesinde muvaffakıyetler temenni ederiz.

Yugoslavyanın bize verdiği nota

Ankara 26 (a.a.) — Muhtelif sebeblerle Yugoslavyadan ayrılmış ırktaşlarımızdan göçmenlik sıfatını haiz olabileceklerin memleketimize alınmaları takarrür etmiş ve bunlar hakkında tetkikatta bulunmak üzere de bir heyet gönderilmişti.

Öğrendiğimize göre bu kararın tatbikatında, bunlar arasında harb mücrimleri bulunmasını önliyecek tedbirlerin ittihazına mütedair olarak Yugoslavya Büyük Elçiliği tarafından evvelki gün hükûmetimize bir nota tevdi edilmiştir.

Yunanistanda siyasî buhran

— Baştarafı 1 inci sahifede —

yük Elçiliğinde yapılan görüşme esnasında Sofulis kendisi için Başbakanlığı, üç arkadaşı için de Harbiye, Asayiş ve Adalet Bakanlıklarını istediğini kat'î surette bildirmiş. Çaldaris ise Başbakanlığa parlâmento dışından üçüncü bir şahsın getirilmesini ileri sürerek bu teklifi reddetmiştir. Sofulis buna muvafakat etmediği için bir koalisyon hükûmeti kurulmasından başka çare görülmemektedir.

Birleşik Amerika Büyük Elçisi Mac Weagh ve Amerikan Yardım Komisyonunun Başkanı Dwght Griswold ile İngiliz Maslahatgüzarı bu görüşmede hazır bulunmuşlardır. Geniş bir koalisyon hükûmeti teşkili için Amerikalılar tarafından kuvvetli bir baskı yapıldığına bu toplantı bir delil olarak gösterilmektedir.

Bu sabah basına beyanatta bulunan Çaldaris, geniş bir koalisyon hükûmeti kurmağa muvaffak olamadığı takdirde, komünizmle mücadeleye devam etmek istiyen herhangi bir partinin iştirakile parlâmento çokluğunu haiz bir hükûmet kuracağını söylemiştir.

Bir Amerikan komisyonu Atinaya geliyor

Atina 26 (a.a.) — Yakında Atinaya Amerikan âyan üyelerinden ve saylavlarından müteşekkil bir komisyonun gelmesi beklenmektedir.

Bu komisyon, Yunan meselesini tetkik edecektir.

«Birleşik Amerika, Sovyetlerin Yunanistanı ele geçirmelerine müsaade edemez»

Washington 26 (a.a.) — Temsilciler Meclisinin Dış İşleri komitesinin başkanı Charles Eaton, bir basın toplantısı esnasında beyanatta bulunarak Yunanistanın üçüncü bir Dünya Harbini alevlendirecek bir «barut fıçısı» olabileceğini söylemiş ve bilhassa şunları ilâve etmiştir:

«— Birleşik Amerika, Sovyetler Birliğinin Yunanistana hâkim olmasına müsaade edemez. Sovyetler Birliği Yunanistanı eline geçirecek olursa, sıra diğer Akdeniz devletlerine gelecektir ve ondan sonra Sovyetler Birliği dünyayı istilâ etmeğe kalkacaktır. Vaziyet bu derece fenadır. İşbirliği zihniyeti hiç bir yerde mevcud değildir. Sovyetler Birliği, bizim düşünce tarzımıza tamamile aykırı olan bir felsefe üzerinde ısrar ediyor. Sovyet Rusya için dünyanın bir hercümerc içinde kalmasının hiç bir ehemmiyeti yoktur, yeter ki kendisi böyle bir dünyaya hâkim olsun. Bununla beraber, ben Yunanistandaki anlaşmazlığın halli için henüz bir formül bulunabileceğini ümid ediyorum. Çünkü bu anlaşmazlık kolayca yeni bir harbe müncer olabilir.»

Çetelerin yeni faaliyeti

Atina 26 (a.a.) — Dün gece 300 çeteciden mürekkeb bir grup Yugoslav hududu civarında kâin Gevgeli bölgesinde Goumenitza köyüne hücumla köye girmeğe muvaffak olmuşlardır. Çete efradı 35 evi ateşe verdikten sonra püskürtülmüştür. Savaş yedi saat sürmüştür. Çetecilerden üç kişi ölmüş, bir kişi yaralanmıştır.

Hükûmet kuvvetleri de üç kişi kaybetmişlerdir. Sivil halktan iki ölü, 15 yaralı vardır.

İskeçe civarında çetecilerle ordu arasında vuku bulan bir karşılaşmada çeteciler mağlûb olmuş ve harb meydanında 17 ölü ile 40 yaralı bırakarak kaçmışlardır.

Asayiş Bakanlığının bir tebliğinde kaydedildiğine göre, 28 ağustos gecesi üç yüz çeteci Makedonyada Seres civarında bulunan Nea Zihra kasabasında 19 evi, 22 mağazayı, cemaat bürosunu ve Ziraat Bankasını ateşe vermişlerdir. Hükûmetçe gönderilen takviye kıt'alarının muvasalatını müteakıb yapılan çarpışma neticesinde çetecilerden yirmi kişi öldürülmüş ve yaralanmıştır. Hükûmetçilerin kaybı üç ölü ve iki yaralıdan ibarettir.

Diğer taraftan Makedonyada Nigrita'ya yapılan baskınlar neticesinde üç bin kişi bu kasabayı terkederek Serese gitmek üzere yola çıkmışlardır. Nihayet Florina'da kaçak oldukları için mahkûm edilen dört er 25 ağustosta kurşuna dizilmiştir.

Büyük taarruzun başladığı gün

Afyon 26 (a.a.) — Büyük taarruzun 25 inci yıldönümü münasebetile bugün Kocatepede heyecanlı bir tören yapılmıştır. Afyondan Halkevlilerle subaylarımızın ve etraf köylerden kalabalık bir halk kütlesinin iştirak ettiği bu törende büyük taarruzun başladığı noktada toplanmış olan halkın söylediği İstiklâl marşile bayrağımız çekildikten sonra söz alan hatibler tarafından 26 ağustos 1922 taarruzunun mahiyet ve değeri belirtilerek yurd için canlarını feda eden aziz şehidlerimizin ruhları taziz edilmiş, başta malûller olmak üzere bu savaşa katılanlara karşı minnet duyguları tekrarlanmıştır.

Bulgar Çiftçi Partisi kanun dışı sayıldı

Sofya 26 (a.a.) — Nikola Petkov'un lideri bulunduğu Muhalif Çiftçi Partisi kanun dışı bırakılmış ve bu partinin parlamentoda bulunan altmış beş saylavının teşrii salâhiyetleri alınmıştır. Şimdiki halde Bulgar Kurucular Meclisinde muhalefeti, sadece 9 sosyal demokrat saylav temsil edecektir.

Bigada da orman yangını başladı

Biga 26 (a.a.) — İlimiz Kirazlı bucağı mıntakasındaki Dondurma ve Kilimalan mevkiindeki orman yangını ilçemiz bölgesi ormanlarına doğru ilerlemekte bulunması karşısında Orman İşletme ve bucak müdürleri yangın mahalline giderek önlenmesi için gerekli tedbirleri almışlardır.

Yangının işletmemiz mıntakasına sirayeti şimdilik önlenmiştir. Yangın devam etmektedir.

Bayındır civarında orman yangını

İzmir 26 (Telefonla) — Bayındırın Karakeçili ve civarı köylerinde orman yangınları çıkmıştır.

Ege tütün rekoltesi

İzmir 26 (Telefonla) — 1947 Ege tütün rekoltesi 40-42 milyon kilo arasında tahmin edilmektedir.

DOST Acı Söyler

Birçok söz ve bir tek olay

Yıldönümü yaklaştıkça, beklenen ve vâdedilen neticeler yerine zıd semereler verdikçe 7 eylûl kararları hakkında kasideler yazılmaya başlandı. Bunlardan otuz sahifelik bir broşür elimize geçti. Ne kimin yazdığı, ne nerede basıldığı malûm değil... Haydi eserin muharriri kendisini tevazudan dolayı saklamış, haydi tâbii adını ortaya atmak istememiş.. Ya matbaa adı yazılmak hakkındaki kanunî emre neden uyulmamış, anlıyamadık!..

Ve işte, bu uzun methiyenin sonundan bir buçuk satır:

«Birkaç aylık bir zaman bizi, yedi yıldanberi beklediğimiz normal fiatlara kavuşturmak için kâfi gelecektir.»

Gerçekten kâfi geldi... Bugün beyaz peynir 260 kuruşa çıktı. Eğer normal fiat dedikleri bu ise ona kavuştuk.. Gözleri aydın!.

Ve bu gösteriyer ki lâfla peynir gemisi yürümüyer.

Hava

— Başmakaleden devam —

tekim bunu sezen bazı Halk Partililer, hükûmetin Meclis Grupunda güven meselesini ortaya atmasına taraflı değillerdi. Bunlara sorarsanız, istifaya davet sesleri, yalnız muhalefet saflarından çıktığına göre, hükûmetin, Parti Meclis Grupuna başvurmasına hiç de lüzum yoktu.

★

Bir takım Halk Partililer de başka türlü düşünüyorlar. 7 eylûl kararları muvaffak olamadığı için hükûmet, umumî hoşnudsuzluklara yol açmıştır. Halkın büyük derdi pahalılıktır. Hayatı ucuzlatamıyan, geçim zorluğunu azaltamıyan bir hükûmeti değiştirmek gerekir. Bu şartlar altında güven oyu istiyen Receb Peker, Parti Grupunda belki ekalliyette kalabilirdi; ille velâkin ne yaparsınız ki, muhalefet çevrelerinin aylardanberi devam eden feryadı buna imkân bırakmamaktadır. Receb Pekere rey verilmezse sonra herkes ne der? Bir avuçluk muhalefetin arzusuna uyularak, koskoca Peker düşürülmüş gibi olmaz mı? O zaman Demokratların şımarmıyacağını ve hürriyet maskesi altında bir nevi dikta rejimine gidilmiyeceğini bize kim temin edebilir?

★

Yukarıya yazdıklarım, iktidar ve muhalefet partilerinin birbirleri hakkında karşılıklı söyledikleridir. Memleket hesabına düşünürken en büyük endişemiz, 12 temmuz beyannamesi için ortaya yayılan aydınlık ve ferahlık işaretlerinin kısa zamanda kayboluvermesi ihtimalidir. Hürriyet, demokrasi, ileri ideoloji gibi bir takım mefhumlar adına değil, fakat sevgili yurdumuzun öz menfaatleri adına böyle bir ihtimalin gerçekleştiğini görmek bizi üzecektir.

Muvafık, muhalif bütün politikacılarımızı bu konu üzerinde derin düşünmeğe davet ediyoruz.

NADİR NADİ

Sterlinin dolara tahvili meselesi ve Türkiye

Londra 26 (a.a.) — Londradaki malî mahfiller sterlinin tahvil kabiliyetinin durdurulmasının Türkiyede büyük bir tesiri olamıyacağı hususundaki Türk görüşüne iştirak etmektedirler. Belirtildiğine göre, Türkiye, İngilterede esaslı sterlin alacaklarına maliktir ve bunlar Türkiyenin satın alma işleri için kullanılmaktadır. Her iki memleket arasında ticarî münasebetler bakımından büyük bir değişiklik olacağı tahmin edilmemektedir.

Resmî sözcü bugün şunları söylemiştir:

«— Diğer herhangi bir memleket gibi, Türkiye de Birleşik Amerikadan bazı satın almalarda bulunmak istemektedir. Fakat Amerikadan gördüğü yardım bakımından muhtemel olarak Türkiye bu maksadla şüphesiz ki dolar sarfedecektir. Bununla beraber tahmin edildiğine göre, bu malların büyük bir kısmı İngiltereden alınacaktır. Türkiye, İngilterenin en eski müşterilerinden biridir.»

TÜRKİYE GARANTİ BANKASINDAN:

Küçük cari hesabında 50 lirası bulunanlar arasında 28 ekim 1947 de yapılacak keşidede büyük ikramiye

1.500 LİRADIR.

Diğer çeşidli ikramiyeler dağıtılacaktır.
Ayrıca küçük hesabında 250 lirası bulunanlar apartıman dairesi tahsisinden de faydalanacaklardır.
Hesabında daha yüksek mevcudu bulunanlar apartıman dairesi keşidesine her 250 lira için ayrı bir kura numarasile katılabileceklerdir.
Galata Bankalar Cad. No. 27 - 29, Telefon: 49204

Hükûmet Partide itimad reyi aldı

— Baştarafı 1 inci sahifede —

ve karidordaki kara tahtaya, Meclis lokantasının geç vakitlere kadar açık bulundurulacağı ilân edilmiştir.

İlk söz Başbakanda

Hemen baştan sona kadar hararetini muhafaza eden bu toplantıda ilk sözü Başbakan alarak, iç politika olaylarile hükûmetin hareket hattı mevzuunda açık ve uzun bir konuşma yapmıştır. Receb Peker, kanun; vicdan ve ahlâkla yuğrulmuş vazife hissinin; hükûmetin rehberi olduğunu belirtmiş, gözetilen esasın; memlekette kanuna; nizama dayanan güvenli; isitikrarlı ve huzurlu bir hayat olduğunu ifade etmiştir. Peker, hükûmetin totaliter karakterde olduğu yolundaki isnadlarla diğer tenkid ve isnadlara da birer birer cevab vermiş, ne şahsan kendisinin; ne de Cumhuriyet hükûmetinin totaliter olmadığını kaydetmiş; fakat otoritenin; kanun ve nizam meşruiyeti içinde hassasiyet ve vazife dikkatini ifadelendirdiğini izahla:

«— Bu; kanun ve murakabe otoritesidir. Ve bundan başkası olmıyacaktır.» demiştir.

İnönü, hükûmet arasında görüş ayrılığı imaları

Receb Peker; 12 temmuz beyannamesinden bahisle; bilhassa Devlet Başkanı ile hükûmet arasında bir görüş ayrılığı bulunduğu yolundaki imalara dokunarak, böyle bir ihtilâfın kat'iyyen mevcud olmadığını belirtmiştir. Başbakan; uzun izahları sırasında, Anti-demokratik sayılan kanunların; sırasile tadili için hazırlıklar yapılmakta olduğunu da bildirmiştir.

Başbakan Receb Peker, baskı iddiaları dolayısile de; memlekette hiç bir baskı olmadığını ifade etmiş; münferid bazı vak'aların olabilmesini tabiî görerek; meselâ bir, iki yerde tifo hastalığı görülmesine bir tifo salgını mahiyeti verilmesinin doğru olamıyacağını anlatmıştır.

Konuşan milletvekilleri

Başbakandan sonra 25-30 kadar milletvekili söz almıştır. Hatiblerin çoğunluğu, Başbakanın izahları lehinde konuşmuşlar, görüşlerini belirtmişler ve bazı temennilerde bulunmuşlardır.

İlk söz Cavid Oral tarafından alınmıştır: en sonra da Muhiddin Baha Pars düşüncelerini söylemiştir. Hamdullah Suphi Tanrıöver, Tahsin Banguoğlu, Feridun Fikri Düşünsel, Süreyya Örgeevren, Mahmud Nedim Gündüzalp, Rasih Kaplan, Doktor Kemali Beyazıd da konuşanlar arasındadır. Hamdullah Suphi Tanrıöver, hükûmetin esasen güveni haiz olduğundan bahisle tekrar itimad oyu istemesinin aleyhinde bulunmuştur.

Hükûmetin güven oyu kazanışı

Konuşmalar sonunda tayini esamî suretile oy toplanmıştır. Oya 337 milletvekili iştirak etmiş ve tasnif sonunda 303 oyla hükûmetin, Grupun güvenini kazandığı belli olmuştur. Başbakan, bu neticeden sonra teşekkür ettiği sırada şiddetle alkışlanmıştır.

Kırmızı pusla kullananlar

34 milletvekili kırmızı oy puslası kullanmıştır. Hükûmete güven oyu vermedikleri görülenler arasında Hamdullah Suphi Tanrıöver, Cavid Oral, Nihad Erim, Tahsin Banguoğlu ve Vedad Diclelinin bulundukları da söyleniyordu.

Başbakanın iç politika hakkındaki beyanatının, ajansla aynen neşri de Grupta karar altına alınmıştır.

Mekki Said ESEN

Resmî tebliğ

Ankara 26 (a.a.) — C.H.P. Meclis Grupu Başkan vekilliğinden:

C.H.P. Meclis Grupu Genel Kurulu (26/8/1947) salı günü saat 15 te Erzincan milletvekili Saffet Arıkanın başkanlığında toplandı.

İlk sözü almış bulunan Başbakan, Meclisin tatilindenberi memleketteki iç durum üzerinde hükûmetin görüşünü ve politikasını açıklıyarak iç politikanın güdümü hakkında Grupun güven oyunu istemiş ve bu mevzu ile ilgili Seyhan milletvekili Cavid Oral ve üç arkadaşı tarafından verilen takrirler de okunmuştur.

Bu konu etrafında açılmış olan geniş konuşmada birçok hatibler fikirlerini açıklamışlar ve neticede Grup Genel Kurulu Başbakanın güvenlik talebini (337) mevcuddan (34) e karşı (303) oyla kabul etmiştir.

Grup, Başbakanın konuşmayı açma demecinin aynen yayınlanmasına karar vermiştir. Saat (23) te toplantıya son verilmiştir.

Çukurovada pamuk fiatları

Fiatların arttırılması için Seyhan milletvekilleri bir takrir verdiler

Adana 26 (Telefonla) — Çukurovada pamuk toplama işine başlanmış bulunulmaktadır. Bu sene havanın umumiyetle kurak gitmiş olması, ilk tahminlere göre istihsalin geçen seneye nisbetle hayli düşük olacağı kanaatini vermektedir.

Diğer taraftan. Seyhan milletvekillerinden Cavid Ural ve arkadaşları, C.H.P. Genel Sekreterliğine bir takrir vererek pamuk fiatlarının dünya piyasasına göre ayarlanması için hükûmet nezdinde teşebbüste bulunulmasını istemişlerdir. Bir sureti de Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan bu takrirde, mucib sebeb olarak 7 eylûl kararlarının çiftçi malzemesi fiatları üzerinde yaptığı tesirden bahsedilmekte, amele ücretlerinin de buna inzimamı karşısında pamuk maliyetinin çiftçiye pek ağıra mal olduğu kaydedilmektedir.

Çukurova çiftçisinin hakikî arzusuna tercüman olan ve ihtiyaclarını belirten bu takririn müsbet bir netice vermesi umulmaktadır. Gerçekten, Amerikada bile pamuk fiatlarının 225 kuruş olduğu bir zamanda çiftçilerimizin de hiç olmazsa buna yakın bir fiat istemekte haklı olduğu da tebarüz ettirilmektedir.

Dünya piyasasile ilgili pamuk müstahsilinden dinlediğim ve edindiğim kanaate göre, şayed takrirde belirtilen fiat verilmiyecek olursa. gerek Çukurova. gerek Ege ve Iğdır bölgeleri yeni ekim mevsimine çok iştahsız girecek demektir ki. bu takdirde pamukçuluğumuzun maalesef fena bir istikbali olacağına şüphe edilemez.

Bugün son saatlerde haber aldığıma göre, Adana çiftçileri. Çiftçiler Birliği vasıtasile telgrafla Başbakanlığa müracaat ederek fiatların arttırılmasını taleb etmişlerdir. C.H.P. İl idare kurulu başkanlığı da Parti genel sekreterliğine müracaat ederek çiftçilerin bu dileklerinin hükûmet nezdinde desteklenmesini istemiştir.

Çoban YURDCU

İran hududunda toplanan Kürdler

— Baştarafı 1 inci sahifede —

mayına, Sovyet ajanlarile Barzanililerin Celâli aşireti nezdinde faaliyet sarfettiklerini haber vermişlerdir.

Kürd liderlerinden Ömer Şerifi Hanın Tahrandaki bir temsilcisi, kuzey Kürd aşiretlerinin muhtemel bir istilâdan korkmakta olduklarını söylemiştir.

Tahranda dolaşan bazı kanaatlere göre, bu çete hudud hâdiseleri çıkarmak için kullanılabilecek ve böylece, 1921 andlaşması hükümleri mucibince, hudud güvenliğini muhafaza için Ruslara İrana girmek fırsatı açacaktır.

Gene bazı şayialara göre, gayriresmî olarak 30 tümen tahmin edilen Sovyet kuvvetleri İran hududu yakınlarında manevra yapmaktadır.

Son 15 gün zarfında, kuzey bölgesindeki İran köylerinde Rus «mültecileri ve asker kaçakları» türemiştir.

Yetkili diplomatik bir kaynak şunları söylemiştir: «Bu parlamentonun petrol andlaşmasını müzakeresi arifesinde, Sovyet sinir harbinin diğer bir tezahürü olabilir. Fakat Rusyaya kaçan kanun dışı ilân edilmiş aşiretler, İran hududunda silâhlı bir münazaa için alet olarak kullanılacak olurlarsa, dünya, umumî barışı tehdid eden bu hareketten haberdar edilmelidir.»

İskenderiyede nümayişler ve grevler

Kahire 26 (R.) — İskenderiyede bir takım grevler ve nümayişler olmuştur. Kahirede gün sakin geçmiştir. Zabıta kuvvetleri bütün gün devriye gezmiştir.

Kahirede Sovyet elçiliği, Sovyet hükûmetinin müslüman Rus talebesinden bir grupu Ezher üniversitesinde tatillerini geçirmek üzere göndermek istediğini bildirmiştir. Müracaat Ezher rektörlüğüne havale olunmuştur.

Makram Paşanın Kütle partisi, Nokraşi Paşaya karşı cephe aldığını belirtmeğe başlamış, Makram Paşa, Mısırın Güvenlik Konseyinde muvaffakıyetsizliğe uğramış olduğunu anlatmıştır.

Haber verildiğine göre bazı kimseler Mısırdaki Brezilya ve Çin elçiliklerine tehdid mektubları göndermişlerdir. Hükûmet, muhafaza tedbirlerini kuvvetlendirmiştir. Diğer yabancı elçiliklerin muhafazasına da ehemmiyet veriliyor.

Hâdiseler Arasında — FELEK

Ziraat Vekilinin ifadesi..

Bundan bir kaç gün evvel görünüşü küçük, şümulü büyük bir derdimize, Ziraat Müsteşarının Bakan tarafından yerinden çıkarılması münasebetile ilişmiş ve bu yolda bir münakaşa tahrik etmek istemiştim.

Bu vadide müteaddid mektublar aldım, şahsî müracaatlerle karşılaştım. Gördüm ki kanunsuz olarak yerinden çıkarıldığı için Devlet Şûrasında dava açıp kazanmış. fakat yerlerine geçmemiş bulunan bir çok memur var. Demek ki imam bildiğini okuyor. Şûra, kararını veriyor ama mahkûm olan makam buna aldırış etmiyor. Hattâ bazan mahkemenin birikmiş maaşların tediyesi külfetini de kanunsuz azli yapan âmir yerine devlet hazinesi yükleniyor. Bu da ayrı bir acaiblik! Falan vekil bey kanunsuz adam azletti diye millet neden para ödesin? Bunların hepsi devlet bünyesinde reforma yapıldığı zaman ortaya atılıp düzeltilmesi istenecek kusurlar.

Şimdi tekrar, Ziraat Müsteşarının davasına dönüyorum. Bu dava şahsî dava değil, bir memleket davasıdır. Bu işe dair yazdığım yazıya Ziraat Bakanının gazetelerde çıkan bir «ifade» sinde cevablar sezer gibi oldum. Sezer gibi oldum, çünkü ana dilim olan türkçeyi bildiğimi ve anladığımı zannettiğim halde Bakanın sözlerini iyi anlayamadım. İsterseniz birlikte okuyalım:

Müşarünileyh diyorlar ki:

«Müsteşar, barem derecesini kazanamadan Receb Peker hükûmetinin teşekkülünden evvel bu mevkie gelmiş, hattâ maaşını bile alamamıştı. Maliye ve İktısad Bakanları «şu adamı umumî murakabeye aktaralım» demişler. Bakanlar Kuruluna verdikleri teklifi ben de kabul ettim. Bu arkadaş muvafakati alınmadan başka yere tayin edildiği için Danıştaya başvurdu. Yüksek Danıştayın kararı da eski tabirile «marazî içtihad» olan bu nokta da böylece tecelli etti. Aldığı karardan bahisle bana bir arzuhal verdi. Altına «kanun her şeyin üstündedir. Danıştay kararı tebliğ edilir edilmez. Hükmüne mutavaat tabiîdir» kelimelerile başlayan samimî notu yazan ve işe başlatan benim. Başka türlü olmasına zaten ihtimal var mı? Mahkemeye müracaat onun hakkı, ilâma mutavaat hükûmetin hem şerefi, hem vazifesidir.

Aynı zatın Bakanlık emrine alınması keyfiyeti ise kanunun, sırtımda taşıdığım mes'uliyet ve vazife gereğinin vicdanen tamamen müsterih olarak bana verdiği diğer bir vazife idi.»

Bu «ifade» yi didiklemeden evvel hepinize sorarım. Allah rızası için bu sözlerin başile sonu birbirini tutuyor mu?

Bir adam naklinin kanunsuz olduğuna mahkemeden karar alınmış, gelmiş yerine oturmuş. İki gün sonra tekrar yerinden atılmış. Artık kanun her şeyin üstündedir sözünün burada yeri olur mu?

Bizdeki bu, şahsî arzu üzerine erkân değiştirme usulünün sakametini mütalea etmeyi ileriye bırakarak muhterem Bakanın ifadelerini tenkid edeceğim:

Evvelâ sözlerini hiç «samimî» bulmadım. Bunu bir kalem yazdıktan sonra Bakanın, usul ve kanunlar dairesinde ve iradei milliye ile yapılmış bir tayini «bu mevkie gelmiş» diye ifade etmesi ve resmî bir tayini adeta bir kelepir alışveriş gibi göstermesi nalâyıktır, beğenmedik. Bu devletin kanunları Receb Peker hükûmetinden evvel ve sonra cereyan edip durur. Evvelkileri küçükmser gibi göstermek eslâfa karşı itimadsızlık ve hürmetsizlik olur. Tayinde yolsuzluk varsa onu yolu ile tashih gerekirdi. Hele Maliye ve İktısad Bakanlarının kendi vukufu olmadan bu zatı alıvermeleri ve bu aktarmanın ancak Heyeti Vekilede kendi ıttılaına gelmiş olması pek baid bir ihtimaldir.

Kurdoğlu gibi bir zatın, müsteşarı başka yere nakledilirken haberdar olmaması asla varidi hatır değildir. Ya müsteşarın kendi muvafakati alınmadan ahar memuriyete nakline ne diyelim? Bu da mı kanunî?

Danıştay kararına gelince; dedikleri gibi bu nokta bir mârazı içtihad değildir. Memurin kanunu sarihtir. Rasgele bir adam yerinden atılamaz. Nitekim mahkeme de böylece karar vermiştir. Bu karar verilip tatbik edildikten iki gün sonra gene -kimbilir ne vesile ile azledilmesi- reva mıdır? Bakalım buna Danıştay ne hükmedecek?

Şimdi samimî konuşmak sırası bize geldi. Kanunlar ne kadar tesirli, ne derece kuvvetli ve mükemmel olursa olsun onu tatbik edenler hakikaten kanunu her şeyin fevkinde tutmak endişesile candan tasalanmadıkça Danıştay kararlarile işler yoluna girmez. Bu kararların yerine getirilmemesi için türlü yollar aranır, ya bulunur, ya bulunmaz. Fakat muhakkak ki umumî efkârda daima fena tesir yapar. Gönül istiyordu ki ya bizzat Vekil:

— Ben bu adamı istemiyordum; ama kanun onu tekrar yerine oturttu. Ben de kabul ettim, her şey tamamdır, desin, yahud Başvekil:

— Ziraat Vekili arkadaşım müsteşarını muvafakatini almadan başka yere naklettirmişti. Danıştayın bu tayin aleyhine verdiği kararı tatbik etmesini kendisinden istedim ve bu oldu. Başka bir kusuru olmadıkça bu adama kimse ilişemez. demeli idi.

Bunların hiç biri olmadı. Ne yapalım her istediğimiz olacak değil ya!

B. FELEK

Malazgird Meydan Muharebesinin yıldönümü

Malazgird 26 (a.a.) — 26 Ağustos Malazgird Meydan Muharebesi dönüm günü münasebetile bugün halkın coşkun tezahürat arasında büyük bir anma töreni yapılmıştır.

Törende, memleket gencleri tarafından günün önemi belirtilen konuşmalar yapılmış ve bunu müteakıb Şehidliğe gidilerek bu uğurda ölenlerin manevî huzurunda tazim duruşu yapılmıştır.

Kadrodan çıkarılan gemi

Bundan bir müddet evvel Zonguldak önlerinde karaya çarparak hasara uğrayan Doğan şilepi, Denizyolları İdaresinin gördüğü lüzum üzerine artık işletmeden çıkarılmıştır. Gemi halen Kuruçeşmede depo vazifesini görmektedir. Müşteri bulunduğu takdirde satılacaktır.

«CUMHURİYET» in Tefrikası: 48

Yabancı Kadın

Yazan: AHMED HİDAYET REEL

Diyen uşağın kanadı ihtiyatla yarı açıp beni âdeta istemiyerek içeri almasına ne buyurulur?

Bu da çakırkeyifliliğin malihulyalarından mı?

Eğer aklım, gerçekten başımda olmasaydı, böyle bir vaziyet karşısında o aptal Tirol'luya:

— Yoksa Herr Heinrich seyahatini tehir mi etti?

Sualini sormazdım ve ondan:

— Hayır, gittiler!

Cevabını almaya lüzum görmeden içeriye girerdim. Ama, gayritabiilik sade uşakta değil. Viyananın kenar mahallelerinden birinin dilberi Hennie de telâşta..

— Madam yok mu?

Diyorum. Bir kaç saniye kemküm ettikten sonra kekeliyebiliyor:

— Rahatsız efendim, yukarıda yatıyor...

Evet, bugün sabahtanberi içimde bir tedirginlik vardı. Acayib bir korkunun ürpertici çırpıntıları kalbimden beynime aksedip duruyordu. O hissim kaybolmadan girdiğim şu evde muhakkak bir tatsız vak'a geçmiş. Belki de bir felâket cereyan etmiş..

Salondaki büyük masanın etrafında ellerim pantalon ceblerimde geniş ve sinirli adımlarla dolaşıyorum. Bir askerî haberci hızı ve heyecanile yukarıya fırlıyan hizmetçinin vazifesini ifadan sonra hasıl olacak sonucu sabırsızlıktan çok daha kuvvetli bir hırs, bir ıztırabla bekliyorum

Ruhumda merak, tecessüs, kıskanclık, acı, merhamet duyguları birbirlerile elele vermişler, hora tepiyorlar.

Françeska gerçekten hasta mı? Fakat, ölüm halinde bile olsa, beni derhal yukarıya aldırmakta mahzur görmezdi. Demek, üst kattaki sevgilim şu anda daha elim, daha feci bir hâdisenin başlangıcı veya neticesile pençeleşip duruyor.

Yoksa Madam Von Leibach'ın hayatında bir üçüncü şahıs mı var? Yahud, ben bu şahısların dördüncüsü, beşincisi, altıncısı mıydım da farkında değilim.

Hayır, en basit düşünceli bir insan bile bu derece büyük bir gaflete düşemez. Bana söz verdiği gecenin akşamında o kadar erken saatte, benim geleceğimden henüz ümidini kesmeden başka birini alamaz.

Uşağa, geçirdiğimiz macera esnasında sık sık vaki olduğu gibi, beni falan yerde beklediğini söyletir, oraya gidip gelinciye kadar da çapraşık sergüzeştin düğümünü çözer, ertesi sabah da küçük bir aksi tedasüften bahis açarak pekâlâ özür dileyebilirdi. Fakat, niçin bu tereddüd ve endişe işkenceleri içinde kendimi harab edip duruyorum. Neden hemen merdivenlere atılıp yukarı çıkmıyorum. Kocası olmadığı anlarda bu evde aşağı yukarı ben hüküm yürütebilirim. Françeska:

— Seni seviyorum

Dediği dakikadan itibaren o hakkı vermiş bulunmuyor mu?

Çok şükür, şimdilik bu kara ve mel'un vehimlerinin en kötüleri ortadan silindi demektir. Françeska, hizmetçinin koluna dayanmış, basamaklardan ağır ağır iniyor. Bir çılgın gibi onu karşılamaya koşuyorum:

— Niçin yataktan kalktın, ben yanına gelemez miydim?

Başile:

— Hayır!

Der gibi işaret etti. Bu kadını yatakta ve sabah mahmurluğu sıralarında bile bu derece yorgun ve kendini ihmal etmiş vaziyette görmemiştim. Teninin pembeliği, kimyevî bir mahlûle vurulmuş her hangi muayyen bir maddenin rengi gibi birdenbire uçuvermiş. Saçları dağınık, omuzları düşük, üzerine büyük çiçekli tobrakodan alelâde bir ev elbisesini telâşla geçirdiği belli. O kadar telâşla ki yakasının kıvrımları, kol kapakları bile kalkık ve dik duruyorlar.

— Geçmiş olsun, ateşin var mı?

Gene başı ile «hayır!» işareti yaptı ve eli ile küçük salonu gösterdi:

— Oraya gidelim, anlatacağım!

Dedi. O anda bile misafirseverliğini unutmıyarak hizmetçiye emir verdi:

— Bak, Nüzhet Bey ne istiyor, bir aperitif mi, yoksa kahve mi?

Viyananın kenar mahallelisini bir an evvel başımızdan savmak için:

— Kahve

Cevabını verdim ve Françeska'ya sordum:

— Şikâyetin nerenden?

Boynunu uzattı, kollarını ileriye sürdü. Pembeliği hafif bir gölge halinde kalmış teninin üstünde mor mor ve parça parça çürükler görünüyordu.

— Bu ne biçim hastalık. Her halde dün veya evvelki gün bir şeyin yoktu. Birdenbire mi oldu?

İnliyerek mırıldandı:

— Heinrich'in marifeti!

— Anlayamadım.

Hıçkırarak kucağma kapand:

— Beni dövdü Nüzhet.

— Niçin?

— Senden kıskandığı için.

— Hoppala. Bu kadar zamandır aklına gelmiyen şey nasıl oldu da ansızın esivermiş?.

— Onu fitlemişler Nüzhet. Yalnız çok rica ederim, sen de ayrıca bir hâdise çıkarma, mesleğinden olur, istikbalini mahvedersin.

— Arkası var —

Resimli
TÜRK EDEBİYATI TARİHİ
Yazan: NİHAD SAMİ BANARLI
Destanlar devrinden zamanımıza kadar bütün Türk Edebiyatının resimli bir panoramasını teşkil eden bu emsalsiz eseri müjdelemekle YEDİGÜN müessesesi bahtiyardır.
Bu eser, her ayın birinde bir fasikül neşredilmek suretile 8 fasikülde tamamlanacaktır.
Birinci fasikülü aybaşında bütün bayilerden ve kitabcılardan isteyiniz.
Fiatı 1 Liradır.
Çıkaran: YEDİGÜN Müessesesi.

Memleket Mektubları

Et sanayiimiz için yeni tasavvurlar

Yazan: Ahmed Halil

Geçen ay zarfında bir müddet etsiz kalan İstanbul halkının derdlerinden ve şikâyetlerinden ve bir heyetin faaliyetinden bahseden gazeteler hayvancılık için dün olduğu gibi bugün, et fabrikaları için de yarın akla gelen ve gelecek olan Erzurumda yeni ümidlere, projelere meydan verdiler. Hayvancılıkla meşgul kimseler:

— İşte Erzurum ve Kars yaylalarının hayvanlarını dirhemini kaybetmeksizin bütün memleket için faydalı kılacak bir fırsat!

Diyorlar. İşin esasına ve başka memleketlerdeki duruma vâkıf olanların dediğine göre İngilterenin et ihtiyacını karşılayan Avustralya, soğukhava depolarını havi vapurlarla yerinde kesilmiş ve hazırlanmış et paketleri göndermektedir. Erzurumdan İstanbula ve ihtiyacı olan yerlere canlı hayvan sevketmekle uğranılan zararlar saymakla bitirilemiyor. Bu zararları önliyecek tedbirler, hem uzaktaki müstehlik için, hem de yaylanın müstahsili için kârlı olacak. Bilhassa küçük müstahsillerin faydası daha büyük. Zira İstanbuldaki celebin buradaki adamları malı ve davarı ucuzca ve dağınık olarak beşer, onar, yahud ellişer yüzer toplarlar, vakti gelince toptan sevkederler. Bu ameliyenin birinci safhasına en ziyade baharda girişilir, her taraftan cılız hayvanları toplayarak ağustosa kadar «otarır» ve böylece «tavlatır» lar. Erzurumun şimalinden toplananlar Rize veya Trabzon, başka yerlerinden elde edilenler Erzurum civarında depo edilir. Bundan sonradır ki İstanbulda, vakit vakit İstanbulluların şikâyetlerine meydan veren toptancı celeblerin bir kaç kelimelik telgrafı beklenir. Telgraf diyip geçmeyiniz: İstanbuldaki mahallenizin kasabına gelecek etin miktarını tayin eden, yahud kasab dükkânında et bulunmamasına amil olan sebeb ekseriya bu telgraflardır. Galatadaki veya Balıkpazarındaki yazıhanede tasarlanan şeyi Trabzon, Erzurum, Kars veya Karaköseye bildiren tel, cephede ateşin açılmasını veya kesilmesini emreden karargâh emrinden daha kuvvetlidir.

Hürriyet ve demokrasiye büyük bir kıymet veren bir memlekette bunun önüne, aşırı devletçilik tedbirlerile geçmek doğru olmıyacağına göre yapılacak mücadele, gene ekonomi sahasında kalmakla mümkün olabilecektir. Bu takdirde de yol ikileşiyor: Ya devletçe Erzurumda bir et kombinesi vücude getirmek, yahud büyük bankalarımızın hissedar olacakları şirketler kurarak mücadeleyi hususî teşebbüse bırakmak. İkinci yolun eksik bir tecrübesine 1945 te girişilmişti. Filhakika o senenin sonlarına doğru İstanbulda kurulan ve Bayburd tüccarları tarafından desteklenen 60,000 liralık «Doğu Türk Anonim Şirketi», Erzurum Belediyesile ve Ulaştırma Vekâletile yaptığı anlaşmalar neticesinde Erzurumda kesilmiş etleri, soğukhava tertibatına malik vagonlarla İstanbula götürdü ve yeni Mısırçarşısındaki satış mağazasında satılığa çıkardı. Doğutaşla -şirketin kısaltılmış adı- alâkalı birisinin verdiği malûmat oldukça düşündürücüdür. Anlaşıldığına göre bu iş bir çok engeller karşısında kalmış. En başta halkın alâkasızlığı. Kilosu 15-20 kuruş daha ucuza satılan Erzurum eti, İstanbuldaki müstehliki pek sarmamış. Galiba müstehlik, kasab dükkânında henüz parçalanmamış olan koyun ve kuzunun, gözü önünde kesilmiş bir parçasını almaktan büyük bir zevk duyuyor! Maamafih kilo başına 15-20 kuruş ucuzluğa kıymet veren içtimaî tabakalar da yok değildir. İhtimal ki zamanla bunların rağbeti artardı. Bu tehlikeyi sezen celeblerin İstanbul Belediyesini «ifsad» ettikleri, İstanbul Belediyesinin de «Doğutaş» ı pek himaye etmediği iddia ediliyor. Bu iddia ne derece doğru, herhalde tetkike muhtacdır. Şirket, daha evvelki senelerde ordu ihtiyaclarının bir kısmını kavurmanın karşıladığını düşünmüş ve hayli kavurma yaptırarak İstanbula sevketmiş. Fakat ne yapalım ki evdeki pazar çarşıya uymuyor. İstanbuldaki et müstehliki, umumiyetle kavurmaya alışık değildir, sonra da ordunun ihtiyacı azalmıştır. Bu gibi sebeblerden ötürü şirketin İstanbuldaki satış mağazası şimdi, İstanbul mezbahasından et alıp satan bir mağaza haline gelmiş. Şirketin önümüzdeki kış esnasında İstanbuldaki et müstehlikinin kârını daha çok temin edecek, Erzurumda kesilmiş eti İstanbula getirip satacak ikinci bir tecrübeye hazırlandığı söyleniyor. Bu takdirde bir taraftan müstehlikler muhitinde yapılacak propagandanın tesirini hesaba katmak, diğer taraftan Erzurum ve İstanbul Belediyelerinden azamî himayeyi elde etmek lâzım gelecektir.

Erzurumda et kombinası vücude getirmek, sadece uzaktaki et müstehliklerini tatmin etmek için değildir. Bir vagon, 50-60 canlı hayvan naklederken soğukhava tertibatını taşıyacak aynı vagon 160-200 hayvanın etini naklediyor. Aradaki fark, etin kesildiği yerde kalan, et kombinasının diğer şubelerinde ham madde olarak kullanılacak malzemeden doğuyor. En başta deri sanayii şubesi, en sonra mezbaha kanlarından yapılan tutkal işi, arayerde dokuma sanayii var. Bütün bunlar yarınki Erzurumun yüzünü güldürecek ekonomik faaliyetler zemininin oldukça hazır olduğunu göstermektedir. Burada temas ettiğim muhitlerde artık «eşrefi saat» in gelip çattığı kanaati pek kuvvetli bir şekilde yaşıyor. Geçen hafta buraya gelen ve şehrin ticaret muhitlerile yakından temas eden resmî heyet, bu kanaatin gerçekleşmesi için bir fecir alâmeti sayılıyor. Herkes bu fecrin bir fecri sadık olmasını temenni etmektedir.

Erzurum ekonomi havzasının ham istihsal maddelerini gene burada işliyecek sanayi şubelerinin kuruluş yeri ayrı bir mesele teşkil ediyor. Neresi? Kars yaylası mı, Erzurum bölgesi mi? yoksa büsbütün başka ve büyük ölçüde bir mesele olan Tortum şelâlesinin vereceği elektriğe yakınlık itibarile Erzurum-Tortum sınırı üzerindeki saha mı? Bütün bunlar birer birer ele alınabilir. Fakat Erzurum yaylasının herhalde karşılanması gereken bu ihtiyacı için düşünülemiyecek bir saha varsa o da şimal Anadolusudur. Zira Rizede veya Trabzonda, yahud sözgelimi Samsunda kurulacak bir et kombinası ve buna aid sanayi şubeleri, maksadı temin etmekten uzak kalacaktır. Bu ihtimal neden akla geliyor, diyeceksiniz. Şunun için ki Trabzonda çıkan «Yeni Yol» gazetesi, bu sırada tasarlanan et fabrikası için Trabzondan daha elverişli bir yerin olmıyacağını ileri sürüyor ve Trabzon mebuslarını bu yola çevirmeğe çalışıyor. Şehirlerimizin kendi ekonomik durumlarını iyileştirmek için yapacakları bu neviden mücadele, her türlü takdirin fevkindedir. Fakat bu mücadelelerin kuvveti realiteci olmalarında gizlidir. Şark vilâyetlerimiz için neden bir et kombinası istiyoruz? Zira şark yaylalarından Trabzona gelen, yahud Erzurumda tren bekleyen canlı hayvanlar miktarlarından yüzde 25 ini kaybediyorlar. O halde istihsal maddesini yerinde işlemek daha iktisadî olacaktır. Şimdi bu hakikatle Trabzonun sayın muharriri Kulaksızoğlunun «Yeni Yol» dan naklettiğim şu mütalealarını karşılaştırınız ve hükmünüzü veriniz: «Trabzonda kurulmasını ileri sürdüğümüz et fabrikası, sadece İstanbulun et ihtiyacını karşılamakla kalmıyacak, aynı zamanda Trabzon limanından soğukhava tertibatını havi vapurlarla Köstenceye sevkedilecek olan kesilmiş etler, orta Avrupanın da ihtiyacına cevab verecek, bu suretle doğu Anadoludaki hayvanların miktarı gittikçe artacak, hayvancılık ticaretimiz gelişecektir. Trabzonda kurulacak et fabrikası, aynı zamanda kesilen hayvanların kan vesairesinden gübre istihsal etmiş olacaktır ki bundan da başta fındık mahsulümüz olduğu halde her türlü ziraî işlerimiz faydalanacak, kimyevî gübre ithaline lüzum kalmıyacak.... tır.»

Türkiye hayvancılığı orta Avrupaya et ihrac edebilecek durumda mıdır bilmiyoruz. Fındığın istikbali ise şimal Anadolumuzun bellibaşlı meselelerinden biridir ve muharrir bu noktaya parmak basmakta çok haklıdır. Fakat bir davayı müdafaa ederken başkasının davalarını ele almak ne derece doğrudur? Hemen herkes tasdik ediyor ki et kombinası Erzurumun tıpkı Zonguldağın kömür sanayiine hak kazanması nev'inden hakkıdır. Dava, canlı hayvanı yerinde keserek çeşidli istihsal şubelerine maletmek, bereketli yaylalarımızın mahsulünü karadan tren ve denizden çobanla göndermek suretile kıymetsizlendirmemektir. Bununla beraber yerinde kesilecek hayvanların bırakacakları ham malzemeden icab edenleri, şimal şehirlerimizin fabrikalarında işlememek ve değerlendirmemek için bir sebeb yoktur. Binaenaleyh Trabzon milletvekillerini Erzurum milletvekillerile bu bakımdan bir işbirliğine sevketmek daha faydalı olmaz mı?

Gazeteler, İstanbuldaki et buhranının zail olduğu haberini getiriyorlar. Fakat İstanbul müstehliklerinin menfaatini ve ilerideki ihtimalleri düşünen bir belediyenin şimdiden hayvancılıkla ilgili şark şehirleri belediyelerile temas etmesi, icab ediyorsa «Doğutaş» nev'inden hususî teşebbüsleri beraberce himaye eylemeleri, bu arada en büyük istihlâk şehrimiz olan İstanbul halkının yeni kesilmiş, pahalı et istihlâki yerine, Avrupada olduğu gibi fennî şekilde olmak şartile başka yerlerde kesilmiş ucuz etlerin de istihlâk edilebileceği âdetine propaganda yolu ile alıştırılması lâzımdır.

Erzurum: A. H.

Eski ehliyetli Şoförler yüksek ücretle işe alınacak

İ. E. T. T. İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

İdaremizin Otobüs Müdürlüğü için 10 şoför alınacaktır. Bilûmum ehliyetli olmasından en az iki sene geçmiş olan şoförlere saatte 50 kuruş, üç sene geçmiş olanlara 55 kuruş, dört sene geçmiş olanlara 60 kuruş ücret verilecektir.

Ayrıca:

1 — Aylık tutarı takriben 30 lira olan muhtelif prim.

2 — İş yeri ile işçinin evi arasında muteber olmak üzere tramvaylarda meccanî seyahat,

3 — Yüzde yirmi beş pahalılık zammı,

4 — Kendisine ayda 15 lira, bakmağa mecbur olduğu kimseler için 5 er lira aile zammı,

5 — Mesai saati haricinde çalıştırılanlara %30 zamla fazla mesai ücreti,

6 — Haftada bir gün ücretli hafta tatili,

7 — Altı seneye kadar her sene 5 kuruştan günde 30 kuruş kıdem zammı,

8 — Günde parasız bir kab yemek ve ekmek, tedavi ve ilâc,

9 — Parasız iş elbisesi ve palto verilir.

İsteklilerin askerlikle ilişikleri olmaması ve askerliklerini bitirmiş olmaları lâzımdır. Alâkadarların Beyoğlu Tünel meydanında İşletmelerimiz Umum Müdürlüğü Zat İşleri ve Sicil Müdürlüğüne müracaatleri lüzumu bildirilir. (11674)

Harb malûlleri

Büyük taarruzun 25 inci yıldönümü münasebetile dün bir tören yaptılar

Harb malûllerinin özel günü olan büyük taarruzun yirmi beşinci yıldönümü münasebetile dün harb malûlleri İstanbul şubesi tarafından Taksim alanında bir tören yapılmıştır.

Törene saat 17 de askerî bando tarafından çalınan İstiklâl marşile başlanmıştır. Müteakıben harb malûlleri İstanbul şubesi müdürü tarafından abideye bir çelenk konmuş ve memleket müdafaası ve millet menfaatlerini korumak yolunda şehid olan aziz ölülerin hatırası için iki dakikalık bir ihtiram sükûtu yapılmıştır.

Bundan sonra, harb malûlleri adına Dursun Bayraktaroğlu tarafından bu günün kutsiyetini belirten bir hitabede bulunulmuştur. Hitabeyi müteakıb törene iştirak eden deniz ve jandarma müfrezelerile inzıbat müfrezesi eski muharibler önünde bir ihtiram geçidi yapmışlardır.

Buradaki töreni müteakıb harb malûlleri birliğile umumî askerî emekliler derneği idare kurullarından ikişer kişilik bir heyet Edirnekapı şehidliğine giderek aziz ölülerin manevî huzurlarında eğilmişler ve bir büket koymuşlardır.

Ankaradaki tören

Ankara 26 (a.a.) — Harb malûlleri günü münasebetile bugün saat 17 de Yenişehirde Atatürk abidesi önünde bir tören yapılmıştır.

Törende Genelkurmay Başkanı Orgeneral Salih Omurtak da bulunmuştur.

Abideye çelenk konulduktan ve İstiklâl marşından sonra kurum adına bir hitabede bulunulmuş ve müteakıben asker ve polis kıtaları, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Salih Omurtağın önünden bir geçid resmi yapmışlardır.

Saat 16 da kurum adına bir heyet Atatürkün geçici kabrini ziyaretle Ebedî Şefin manevî huzurunda tazim vakfesinde bulunmuş ve kabre bir çelenk koymuştur.

Amerikadan istediğimiz 500 milyonluk kredi

— Baştarafı 1 inci sahifede —

milyon dolar tahsis etmiştir. Borcun mütebakisi için, Türkiyenin Dünya Bankasına müracaati istenilmiştir.

Dünya Bankası idarî makamları, Türkiyeden henüz böyle bir müracaat almadıklarını söylemişler ve Türkiye elçiliği memurları ise bu konuda bir yorumda bulunamıyacaklarını bildirmişlerdir.

Yaz tatili devresinden pek az önce Kongreye gönderilen resmî bir hulâsaya göre, bu konuya aid müzakereler şu şekilde cereyan etmiştir:

Konu ilk olarak 28 nisan 1945 te Türkiye Dış İşleri Bakanı tarafından Birleşik Amerikanın Ankara Büyük Elçisine açıklanmıştır.

Bundan sonra Türk hükûmeti 2 ekimde Amerikan Dış İşleri Bakanlığına resmî bir nota ile müracaat ederek, geniş ölçüde, ilmî bir sanayileşme plânının tatbikı için 500 milyon dolarlık bir kredi istemiştir.

Dış İşleri Bakanlığı 23 mayıs 1946 da verdiği cevabda, tahsisat noksanlığı yüzünden Türkiyeye 25 milyon dolardan fazla borç veremiyeceğini bildirmiştir.

Türkiye Başbakanı, konunun yeniden gözden geçirilmesini istemiş ve Birleşik Amerikanın imtinaı üzerine Türkiye 1946 yılı temmuzunda 25 milyon dolarlık krediyi kabul etmiştir.

Bununla beraber, 4 ay sonra Türkiye Başbakanı, munzam krediler istemek suretile görüşmeleri yeniden açmış ve 25 milyon kredinin esaslı satınalmalar için ayrıldığını belirtmiştir.

Bunun üzerine Dış İşleri Bakanlığı yeniden İhracat - İthalât Bankasile görüşmeler yapmış, fakat bankanın durumunda bir değişiklik olmadığı anlaşılmıştır. Keyfiyet Ankaradaki Amerikan elçiliğine bildirilerek buna göre talimat verilmiştir. Bununla beraber, Türk hükûmetinin bu yıl içinde, Birleşik Amerikanın Türk ordusuna yardım için 100 milyon dolar tahsis etmesinden az önce, meseleyi gayriresmî mahiyette def'atla bahis mevzuu ettiği anlaşılmaktadır.

İlgili diplomatik makamlara göre, Truman yardımı sırf ordu ihtiyaçları için kullanılmakta olup, bu programdan tamamile ayrı endüstrileşme projelerinin tahakkuku için Dünya Bankasının Türkiyeye kredi açması lâzımdır.

Belediye, ahçılık okulu açacak

— Baştarafı 1 inci sahifede —

şehirde bir aşçılık okulu tesisi ile hem Türk hem Avrupa yemeklerinin öğretilmesini düşünmüş, bu hususta bilhassa aşçıya çok ihtiyacı olan Devlet Denizyolları İdaresinin birlikte çalışmasını istemiştir. Devlet Denizyolları İdaresi henüz muvafakat cevabı vermemiştir. Belediye bu işte mütehassıs olan ve müteaddid yemek pişirme kitabları bulunan Ekrem Muhiddin Yeğeni davetle bu hususta düşüncelerini sormuş ve meselenin tetkikine kendisini memur etmiştir. Avrupadan müteaddid hamur açma, şerbet yapma makineleri getirtilmiştir.

İmkân olursa, mekteb Liman Lokantasında açılacaktır.

Ergenekon dergisinin davası

«Ergenekon» adlı dergide yayınladıkları bir yazıdan dolayı bu gazetenin sahib ve neşriyat müdürü Nurullah Barımanla yazının muharriri Fahriye Yılanlıoğlu haklarında açılan davaya dün Birinci Ağırcezada başlanmıştır. Duruşma, Savcının isteği üzerine gizli yapılmıştır.

MAREŞAL

Zafer Bayramı mesajını yarın gene fevkalâde bir sayı takdim edecek

MİLLET

Mecmuasına verdi.

Şehzadebaşında yeni yapılan büyük

FERAH Sineması

Gördüğü eşsiz rağbet dolayısile sayın İstanbul halkına teşekkür eder.

(Bu hafta iki büyük film birden)

1 — KADIN KALBİ

EMİNE RIZIK — SÜLEYMAN NECİB

2 — DOKUNMA BU KADINA

John CARROL — Robert PRESTON — Walter BRENNAM

30 Ağustos Cumartesi Akşamı

Boğaziçinin Muhteşem Mehtablı Gecesi ve Eğlenceli Günü

Büyükdere BEYAZ PARK'ta

T. H. K. Sarıyer Şubesi Yararına

SABAHA KADAR MÜSAMERE

MÜNİR NUREDDİN

KONSERİ

KIR BALOSU — 28 kişilik REVÜ — Hediyeli Şampanya

DANS MÜSABAKASI — CANLI KARİKATÜR — ZERAFET ve MODEL MÜSABAKASI

Giriş, Konsumasyon dahil 200 kuruştur.

ÇORLU DEMOKRAT PARTİ HİMAYESİNDE

BÜYÜK SÜNNET DÜĞÜNÜ

29 Ağustos CUMA günü saat 14,30 da başlar.

Mahallî ve millî oyun ve havalar - Kukla - Hokkabaz — Saz. Saat 22 den itibaren büyük sanatkâr

SAFİYE AYLÂ

Salâhaddin Pınar – Kemanî Sadi Işılay Konseri

İsmail Dümbüllü Tiyatrosu

BU AKŞAM

Kadıköy SÜREYYA'da

Kıymetli okuyucu:

MUALLÂ MUKADDER

Gazelhan AYDA SÖNMEZ

Halk türküleri okuyucusu

MALATYALI NAZMİYE

Genc sanatkâr: KEMAL MISIRLI birlikte. Ahmed Güldürür — Eyüb Sabri ve Tevfik İncenin iştirakile

GÖNÜL AVCILARI

Komedi 3 perde ve zengin varyete

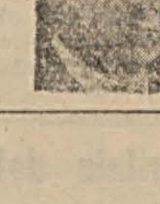

Satılık Emlâk

İstanbul Defterdarlığından:

Dosya No.	CİNSİ	Kıymeti Lira	Teminatı Lira
52301/6257	Kınalıada, Bağ ve Hamam So. 5 ada, 8 parsel, eski 72 kapı sayılı 229.50 M2 arsanın 1/5 payı.	180	14
F. 3/714	Beyoğlu, Kocatepe Mah. Feridiye Cad. ve Cambaz So. 517 ada, 41 parsel, eski 3 Mük. 3 Mük. 3 Mük. yeni ve taj 3, 5, 7 kapı sayılı 36 M2 kârgir üç dükkân.	3000	225
52301/2700	Beyoğlu, Kocatepe Mah. Tavşan ve Büyük Şişhane So. 542 ada, 7 parsel, eski 24; yeni 26 kapı sayılı 32.75 M2 arsa.	131	10
52301/2114	Beyoğlu, Pangaltı Mah. Dolabdere Cad. 632 ada, 3 parsel; eski 240, 242; 244; yeni 206; 208, 210 kapı sayılı 153 M2 arsanın 1/8 payı.	58	4
129/5474	Beyoğlu, Bülbül Mah. Aşıklar So. 586 ada, 7 parsel; eski ve taj 36 kapı sayılı 52.50 M2 arsa.	210	16
52301/6997	Beyoğlu, Bostan Mah. Tatlıbadem ve Gülfidan So. 801 ada, 34 parsel; yeni ve taj 25 kapı sayılı 15 M2 ahşab baraka.	360	27
70/9125	Beyoğlu, (Hasköy) Sütlüce Mah. Bademlik So. eski 52, yeni 54 kapı sayılı 36.80 M2 arsa.	150	13
52301/5979	Eminönü, Çarşı Mah. Orta Kazezler So. 2728 ada, 23 parsel; eski ve yeni 3 kapı sayılı 2.75 M2 kârgir dükkân.	300	23
52301/4767	Eminönü, (Gedikpaşa) Şehsuvar Mah. Gedikpaşa Cad. ve Tülbendci (Müsellim) So. 172 ada, 13 parsel; eski 87, 16; yeni 95; 22 kapı sayılı 104 M2 dükkânlı kârgir evin 33328/483840 payı.	667	51
52301/5316	Eminönü, Tahtakale Mah. Balkapan hanı 2 nci kat, 285 ada; eski, yeni ve taj 35 kapı sayılı 24 M2 kârgir odanın 72/240 payı.	360	27
52301/4176	Fatih, (Fener) Kasım Günanî Mah. Sultan Çeşmesi So. 1830 ada, 7 parsel; en eski 12, yeni 14, taj 5 kapı sayılı 31 M2 arsa.	60	5
52301/6179	Kadıköy, Bostancı Mah. eski Çatalçeşme, yeni Taslıçeşme mevkiinde yeni açılan yolda 646 ada, 34 parsel; 56 harita No. lı ve eski 60, 11, 34 Mük. kapı sayılı 172.38 M2 arsa.	350	27

Yukarıda yazılı gayrimenkuller 12/9/947 cuma günü saat 15 te Millî Emlâk Müdürlüğündeki komisyonda ayrı ayrı açık arttırma ile satılacaktır. İsteklilerin nihayet saat 15 e kadar yatıracakları teminat makbuzları ve nüfus cüzdanlarile satış günü komisyona, fazla bilgi için sözü geçen Müdürlüğe başvurmaları. (Teminatlar önceden de yatırılabilir.) (11660)

Kızılay Hemşire Okuluna

ÖĞRENCİ ALINACAKTIR

Okula girme şartları:

1 — Türk olmak

2 — Meslek kısmına alınacak bu öğrencilerin 16 - 25 yaş arasında bulunmaları.

3 — Ahlâk ve seciyesinin düzgün ve sağlamlığını gösterir iyi huy belgesi.

4 — En az ortaokulu bitirmiş olmak, liseden mezun veya bir müddet liseye devam etmiş olanlar tercih olunur. (Bu hali tasdikname veya diploma ile ispat edecektir.)

5 — Tam teşekküllü bir hastaneden alınmış beden, akıl, ruh sağlığı tam ve özürü bulunmadığını gösterir sıhhî heyet sağlık raporu.

6 — Noterden musaddak kefillik belgesi

7 — Dört aded fotograf

8 — Nüfus tezkeresi sureti

9 — Fazla malûmat için Kızılay Hemşireler Okulu Müdürlüğü Aksaray İstanbul adresine yazı ve telefonla müracaat edilebilir.

Yukarıda aranan belgelerle öğrencilerin İstanbul Aksaray Haseki caddesinde Hemşireler Okuluna bizzat müracaatleri lâzımdır.

Mudanya Liman Başkanlığından:

1 — Bina önündeki rıhtım onarımı yapılacaktır:

2 — 25.8.947 tarihinden itibaren 15 gün süre ile açık eksiltmeye konmuştur. Keşif tutarı 921 lira olup % 7,5 geçici akçe mikdarı 69 lira 7 kuruştur.

3 — İsteklilerin 10.9.947 tarihinde Çarşamba günü saat 15 te Mudanya Liman dairesinde müteşekkil Komisyona başvurmaları ilân olunur. (11653)

Pakistan devleti teşekkür ediyor

Ankara 26 (a.a.) — Pakistan devletinin teşekkülü münasebetile Başbakan Receb Pekerin çekmiş oldukları tebrik ve iyi temenni telgrafına Pakistan hükûmet Reisi Liyakat Ali Handan aşağıdaki cevab alınmıştır:

Ekselâns Receb Peker
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmet Başkanı
Ankara

Yeni devletimizin kuruluşu münasebetile ekselânslarının gönderdikleri kutlama ve iyilik temennileri telgrafından son derece mütehassis olan Pakistan hükûmeti ve halkı, beni gerek kendi ve kerek kaidi âzam Mehmed Ali Cinnahın teşekkürlerini, kalbden selâmlarımızla birlikte sunmak ve gelecekteki dostane münasebetlerimiz teminatını Türkiye hükûmeti ve milletine ulaştırmak gibi zevk verici bir vazife ile görevlendirmiş bulunmaktadır.

Pakistan Başbakanı
Liyakad Ali Han

***

Hindistanda Müslümanlar nasıl öldürülüyor?

Yeni Delhi 26 (A.P.) — Associated Press'in Lahor bürosu şefi olan Hindu Beg Sing'in bildirdiğine göre, Sihlerin Müslümanları nasıl kılıcdan geçirdiklerine kendisi şahid olmuştur. Singin bulunduğu bir trene yolda Sih çeteleri hücum etmişler ve ellerindeki kılıclarla, kamalarla Müslümanların üzerine saldırarak onları trenden aşağı alıp yerde boğazlamışlardır. Sihler Müslüman olmasından şüphelendikleri kimselerin hüviyetini sormuşlar. Müslümanları derhal yakalayarak öldürmüşler, diğerlerini bırakmışlardır.

Tren hareket ettikten az sonra, Tohtak istasyonunda bu sefer de Hinduların hücumuna uğramış, fakat bunlar trende yalnız iki Müslüman bulabilmişlerdir.

Müşterek Müdafaa Komisyonunun müzakereleri

Yeni Delhi 26 (a.a.) — Hind ve Pakistan dominyonlarının müşterek müdafaa komisyonu son toplantısında Pencapta çıkan kargaşalıklar meselesini müzakere etmiştir. Haber alındığına göre, Lahorda ve Amriçarda durum düzelmiş olmakla beraber iki dominyonun hudud hattındaki diğer bazı yerlerde vaziyet ciddiyetini muhafaza etmektedir.

İki hükûmet mümessilleri bu büyük meselede yersiz yurdsuz kalan veya başka topraklara iltica edenlerin yiyecek durumlarını ve himayelerini sağlamak yolunda almış oldukları tedbirleri açıklamışlardır.

İngiliz gazeteleri neler yazıyor?

Londra 26 (a.a.) — Bugünkü bütün İngiliz gazeteleri Hindistanda cereyan etmekte olan vahim hâdiseleri büyük başlıklar altında neşretmektedirler.

Bu konuyu ele alan Manchester Guardian gazetesi Pencap eyaletinde baş gösteren vahşet hareketlerinden bahsettikten sonra şu suali sormaktadır:

«Bu kötü hâdiseleri önlemek mümkün müdür? İngilterenin artık bunlardan mesul olmadığını, bundan böyle Hindlilerin kendi işlerini bizzat halletmek durumunda bulunduklarını ve eğer hâlâ kan akmakta devam ediyorsa bu yüzden İngiliz milletinin tenkid edilemiyeceğini söylemek kolaydır.»

Manchester Guardian gazetesi, yeni hudud üzerinde sükûn ve asayişi temine memur kıtaların mevcudlarının ihtiyacı karşılıyamıyacak derecede az olduğuna işaret etmektedir. Gazeteye göre elinde tank, jeep arabası ve uçak bulunan kâfi kuvvette kıtalar bulundurmak icab eder.

Gazete yazısını bitirirken Hindistan ve Pakistan hükûmetlerinden bu karışıklıkları çıkaranları aramalarını ve cezalandırmalarını istemektedir.

Diğer taraftan muhafazakâr Daily Telegraph gazetesi de bu konuyu ele almakta ve şunları yazmaktadır:

«Halen Pencapta geçen hâdiseler şimdiye kadar Hindistanda vazife görmüş bir çok İngilizin kalblerini üzüntü ile dolduracak mahiyettedir. Hindistanın hiç bir bölgesi yoktur ki Pencap kadar İngiliz rejiminin iyiliklerinden faydalanmış değildir.

Hâdiseler, herşeyin iyi gitmesi için İngiliz kıtalarının Hindistanı boşaltmanın kâfi olduğu mütaleasında bulunmuş olan Hindlilerin ve İngilizlerin ne kadar yanlış düşünmüş olduklarını ispat etmiştir. İngiliz imparatorluğunun bu iki yeni dominyonunda vukua gelen hâdiselere karşı göstermekte olduğumuz alâkasızlıktan vazgeçmeliyiz. Gerçekten Hindistanda cereyan eden mücadeleler bu yarımada hududlarını çok aşan bir tehlike teşkil etmektedir. Hindistanda barışın idamesi İngilterenin de menfaatleri icabıdır.»

Trenlerde emniyet olmadığı resmen ilân edildi

Yeni Delhi 26 (a.a.) — Pencab hükûmeti, yapılan hücumlar sebebile, Lahor ve Yeni Delhi arasında tren seyahatlerinin emniyetli olmadığını bildiren bir ihtarda bulunmuştur.

Soymaya girdiği evde öldürülen azılı hırsız

— Baştarafı 1 inci sahifede —

hemen aşağıya koşmuştur. Namık Amaç:

— Ne var, ne oluyor?

Diye sormaya vakit bulamadan annesi:

— Bahçede hırsız var, çamaşırları çalıyor! demiştir.

Namık Amaç bulundukları yerin penceresinden bahçeye bakınca, hakikaten iriyarı bir adamın ipte asılı duran çamaşırları toplamakla meşgul olduğunu görmüş, tabancasını alarak bahçeye fırlamıştır.

Şirket müdürü, bir hırsızdan başka kimse olmadığı anlaşılan bu adamın bulunduğu yere doğru ilerlerken ihtar etmiştir:

— Teslim ol, yakarım!

Fakat meçhul hırsız, karşısında ev sahibini görünce en küçük bir korku ve telâş eseri göstermemiş, topladığı çamaşırları yere atarak Namık Amaçın üzerine yürümüştür. Sol elinde bir de bıçak parlıyan gece hırsızı, yanında tabanca bulunmasına rağmen hâlâ mütereddid ve kararsız bir vaziyette karşısında durmakta olan ev sahibinin bu gafletinden istifade etmek istemiş, bir anda Namık Amacın üzerine çullanmıştır. İşte bu suretle gece hırsızile ev sahibi arasında müthiş bir boğuşma başlamış, sabıkalı Süleymanla şirket müdürü alt alta üst üste bir müddet birbirlerile mücadele etmişlerdir. Şirket müdürünü ve bu mücadeleyi bin bir korku ve heyecanla takib eden ev halkının ifadelerine göre, çok güçlü kuvvetli bir adam olduğu kadar da bileğine ve bıçağına güvendiği anlaşılan Çopur Süleyman bir aralık bu boğuşmada hâkim bir durum almış, bıçağını kullanmak imkân ve fırsatını kazanmıştır. Bu vaziyet karşısında nefsini korumak ve kurtarmak mevkiine düşen Namık Amaç tabancasını ateşlemek zorunda kalmış ve silâhının tetiğini çekmiştir. Çıkan kurşun maruf sabıkalının kalbine isabet etmiş, derhal ölümüne sebeb olmuştur.

Hâdiseden zabıta ve adliye haberdar edilmiş, Savcı muavinlerinden Cahid Türesay kısa bir zaman sonra 9 numaralı eve gelerek tahkikata başlamıştır. Savcı muavini evvelki gece sabaha, dün de akşama kadar vaka yerinde tetkiklerine devam etmiştir. Cahid Türesay tarafından müteaddid defalar sorguya çekilen Namık Amaç, Savcıya hâdiseyi yukarıda kaydettiğimiz şekilde anlatmış:

— Elinde bıçağı görünce çok korktum ve kaçmak imkânını da bulamadığım için hırsızı öldürmek mecburiyetinde kaldım, demiştir.

Vakanın cereyan ettiği bahçede, maktul Süleymanın cesedinin bir metre ötesinde 18 santim uzunluğunda kemik saplı bir bıçak bulunmuş, bunun sabıkalı gece hırsızına aid olduğu tesbit edilmiştir. Diğer taraftan Emniyet ve Ceza ve Tevkifevi Müdürlüklerinden öğrenildiğine göre, Çopur Süleymanın hırsızlık suçundan muhtelif tarihlerde 7 sene 2 ay, 5 sene 4 ay, 13 ay, 6 ay ve 1 ay hapis yattığı ve hâlen 8 maznuniyeti bulunduğu anlaşılmıştır.

Namık Amaçın bu katil fiilini nefis müdafaası zoru ile yapıp yapmadığı henüz kesin olarak tesbit edilmiş değildir. Bu sebeble şirket müdürü nezaret altında bulundurulmakta ve Adliye tarafından muhtelif keşifler yapılmak suretile tahkikata devam edilmektedir. Süleymanın cesedi, otopsi yapılmak üzere Morga kaldırılmıştır.

Endonezyada ikinci defa «Ateş kes» emri verildi

— Baştarafı 1 inci sahifede —

yalılara müracaat ederek, ikinci defa olarak muhasamata son verilmesini istemiştir.

Konsey bu kararını sıfıra karşı 10 oyla vermiş ve İngiltere müstenkif kalmıştır. Gromyko. Polonya tarafından teklif edilen yeni «ateş kes» emrine temas ederek, konseyin bundan önceki kararına itaat edilmediğini hatırlatmıştır.

İkinci «ateş kes» direktifinin kabulünden sonra söz alan Holanda temsilcisi Van Kleffens, hükûmetinin konuyu tetkik etmekte olduğunu ve mümkün olur olmaz durumunu açıklıyacağını beyan etmiştir.

Endonezya ordusu toplanıyor

Batavia 26 (a.a.) — Bugünkü Holanda tebliğinde, Holanda kuvvetleri tarafından dağıtılan cumhuriyet ordusu birliklerinin büyük veya küçük gruplar halinde tekrar toplandıkları kaydedilmektedir.

Tebliğde şöyle denilmektedir:

«— Bu gruplar köprüleri tahrib etmekte ve barikadler vücude getirmektedirler. Cavanın ve Sumatranın muhtelif bölgelerinde cumhuriyetçi kuvvetlerle Holandalılar arasında ehemmiyetsiz çarpışmalar olmuştur.

Batavya 26 (a.a.) — Holanda ordusu tarafından yayınlanan bir tebliğe göre, Cava ve Sumatrada, Holanda ve Endonezya kuvvetleri arasında yeniden 12 çarpışma olmuştur.

Tebliğde, diğer taraftan birçok bölgelerde şiddetin hüküm sürdüğü ve Holanda makamlarının buna son vermek için ellerinden geleni yaptıkları bildirilmektedir.

Doğum

Zonguldak Veteriner Müdürü Bay Kadri Eser ile Şişli 43. İlkokul öğretmenlerinden Hayriye Eserin bir kız evlâdları dünyaya gelmiştir. Yavruya uzun ömür diler, anne ve babayı tebrik ederiz.

OSMANLI BANKASI

İLÂN

Zafer bayramı münasebetile Osmanlı Bankasının Galata merkezi ile Yenicami ve Beyoğlu şubeleri 30 ağustos 947 cumartesi günü kapalı bulunacaktır.

OPERATÖR

Dr. Ertuğrul Saltuk

Basur memeleri, fistül ve barsak hastalıklarında rektoskopi, iğne kurşun vesairenin Röntgenle istisali Hilâliahmer caddesi 13 Sağlık Müd. bitişiği) Cağaloğlu Her gün 15 - 19

MAZON MEYVATUZU

KABIZLIĞI Defeder, HAZMI Düzeltir Mide ve Barsakları Boşaltır.

Teksif edilmiş bir tuz olup Çabuk, Kolay ve Kat'î tesir eder.

30 AĞUSTOS CUMARTESİ AKŞAMI

ÇİFTESARAYLAR BAHÇESİNDE

Saat 21,30 dan 3 e kadar Klarnet ŞÜKRÜ TUNAR'ın sanat hayatının 30 uncu yıldönümü jübilesi

ŞÜKRÜ TUNAR — HAMİYET YÜCESES — SAFİYE AYLÂ — MEFHARET YILDIRIM — ZEHRA BİLİR — HALİDE PİŞKİN — SAFİYE TOKAY — SEMİHA ALTIN — MENŞURE TUNAY — AZİZ ŞENSES — SEMİHA COŞAR — MELÂHAT İZMİRLİ — İSMAİL DÜMBÜLLÜ

Sanatkârlar kendi müesseselerdeki seanslarından evvel veya sonra iştirak edeceklerdir. İlâveten: Muallâ Yakar - Malatyalı Fahri - Hakkı Derman - Şerif İçli - Ahmed Yatman - Bayram Aracı - Necati Tokyay - Nubar Tekyay - Agyazar. Okuyucular Celâl Tokses, Tahsin Karakuş, Hamid Dikses, Yahya Celâleddin iştirakile Tepebaşı, Novotni, Kristal, M. Çakır, Arnavudköy saz ve ses sanatkârları tarafından muazzam toplu Küme Faslı - İsmail Dümbüllü tarafından tekmil kadrosile kahkahalı komedi. Yer bulmak için sayın halkımızın erken gelmeleri rica olunur.

RADYOLİN

SABAH - ÖĞLE - AKŞAM

Her yemekten sonra RADYOLİN diş macunu ile dişlerinizi muntazaman fırçalayınız.

Tamir Edilmekte Olan Dayanır İstimbotunda İlâve İşler Yaptırılacak

Hudud ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü Alım Satım Komisyonundan:

1 — Şartnamesine tevfikan Genel Müdürlüğümüze aid DAYANIR istimbotunun tamiri esnasında çıkan ilâve işler açık eksiltmeye konulmuştur. (Tahmin bedeli 5181 lira 90 kuruştur.)
2 — Tamir işine aid fennî ve idarî şartname (30) kuruş mukabilinde Genel Müdürlüğümüzden satın alınabilir.
3 — Açık eksiltme 28 ağustos 1947 perşembe günü saat 15 te Galatada Karamustafapaşa sokağında Hudud ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü Alım Satım Komisyonunda yapılacaktır. (Muayyen saatte eksiltmede bulunmıyanlar eksiltmeye alınmazlar.)
4 — Muvakkat teminat parası (38 lira 64 kuruştur.)
5 — Eksiltmeye gireceklerin 1947 senesi Ticaret Odasına kayıdlı olduklarına dair vesika ile şartnamede istenilen belgeyi ibraz etmeleri lâzımdır. (10985)

SAYIN DOKTOR ve ECZACILARA:

Uzun zamandanberi piyasaya çıkarılmıyan, bu kere iptidaî maddeleri Amerikadan gelen

REOSİL

ÖKSÜRÜK TABLETLERİ ve VİTAPLAZMA

Sıtma hastalıklarına karşı kininli tabletler Ecza Depolarına ve Eczanelere dağıtılmıştır.

ZİYA BOYER ECZANESİ, Tünel yanı - Karaköy

Millî Eğitim Bakanlığından:

1 — Dönüşlerinde Millî Eğitim Bakanlığının göstereceği yerlerde görev almak şartile Bakanlık hesabına müzik, resim ve heykel üzerinde ihtisas yapmak için Devlet Konservatuarı ile İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi 1939 - 1940 öğretim yılı ile daha sonraki yıllar mezunları arasında 1416 sayılı kanun gereğince yapılacak müsabakaları kazananlardan yabancı memleketlere on öğrenci gönderilecektir.

2 — İsteklilerin 11 eylûl 1947 perşembe günü akşamına kadar birer dilekçe ile mezun oldukları kurumlar müdürlüklerine isteklerini bildirmeleri lâzımdır.

3 — Yapılacak müsabaka imtihanlarile bu imtihanlara kabul için gerekli şartlar, imtihan tarihleri ve yerleri hakkındaki bilgiler 11 eylûl 1947 tarihine kadar Bakanlık Yüksek Öğretim ve Güzel Sanatlar Genel Müdürlüklerile ilgililerin mezun oldukları kurumlardan öğrenilecektir.

4 — Bu imtihanlara ancak kendi mezun oldukları kurumların öğretmenler kurullarınca aday ayrılanlar girebileceklerdir. (11669)

İsviçrenin en yüksek saat fabrikaları olan

VACHERON COSTANTİN

LONGİNES-UNİVERSAL

ETERNA - ARLON SAATLERİ

Eminönü Meydanı

ARLON

Saat Mağazasına gelmiştir.

SATILIK İKİ ARSA

Adalar Malmüdürlüğünden:

Kıymeti	No. sı	Metresi	Cinsi	Sokağı	Mahallesi	Borçlunun adı
1225	34	245	Arsa	23 Nisan Cad.	B. Ada Şakiroğlu	General Fevzioğlu
2307,50	32	461	Arsa	»	»	»

Yukarıda yazılı iki arsa Beyazıd tahsil şubesine kazanc vergisinden borcu için satılığa çıkarılmıştır. Birinci ihalesinin 1/9/947 pazartesi günü saat 14 te ve kat'i ihalesi 11/9/947 perşembe günü gene saat 14 te yapılacaktır. İsteklilerin Adalar idare heyetine müracaatleri ilân olunur. (11321)

DÖŞEMECİLERE KAROSERİ FABRİKALARINA ÇANTACILARA

Garanti T. T. A. O. 1946

İmalâtınız için siyah, beyaz, yeşil, eflâtun, mavi, kahverengi ve kırmızı renklerde mat ve parlak malzememiz geldi.

Satış Yeri: GARANTİ TİCARET T. A. O.

Garanti Han, Fermeneciler 106, Galata.
Telefon: 44338 — Telgraf: GARANTÜRK, İstanbul, P. K. 1746

Limanımıza gelen ve giden VAPURLAR

Naviera de Exportacion Agricola S. A.
MADRİD
BENİCASIM
Vapuru 29 ağustosta limanımıza gelecek ve BARSELONA (ihtimal Malta ve İtalya) için eşyayi ticariye yükliyecektir.
Fazla tafsilât için Türkiye Umumî Acentaları olan W. F. HENRY VAN DER ZEE et Co. N. V. Acentalığına müracaat.
Galata Hüdavendigâr han.
Telefon: 44214 - 43904

ARMEMENT DEPPE S.A.
ANVERS
GİRONDE
Vapuru 28 ağustosta doğru ANVERS'e hareket edecektir.
Fazla tafsilât için Galata Tahir han 3 üncü katta SCANDİNAVİAN NEAR EAST AGENCY Acentalığına müracaat.
Tel: 44993 - 2 - 1

KAYIB — Bölge Sanat Enstitüsünden 944 senesinde aldığım tasdiknamemi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.
Kerami Özyenen

Amerika belediyelerinin her inşaatta ve her boya işlerinde en çok kullandıkları
ACME HOUSE PAİNT boyaları memleketimize gelmiştir.
ACME HOUSE PAİNT boyaları bilhassa DIŞ KISIMLARINDA yağmurdan, kardan, güneşten ve soğuktan müteessir olmıyan boyadır. Evlerinizin DIŞ KISIMLARINI boyatmak ve fevkalâde netice almak isterseniz
ACME HOUSE PAİNT boyalarını kullanınız. Ayrıca:
ACME vernikli, sentetik, selülozik boyaları Copal ve Flatting vernikleri mevcuddur.
Türkiye mümessili ve satış yeri:
OTOKAR
Taksim, Şehidmuhtar Cad. No. 3/2
Tel: 82608

Dr. ORFANİDİS
Deri, frengi, zührevî hastalıklar mütehassısı
Beyoğlu: Tokatlıyan karşısı Suterazi (Turnacıbaşı sokak) Nil Apt. 5/3 - Tel: 43734

Bir iki sene zarfında paranızın birkaç mislini arttırmak isterseniz
FLORYADA
Arazi alınız.

Devren Satılık
Faal vaziyette bulunan
Sığama ve Torno Atelyesi
Müracaat: Fincancılar Mustafa Paşa Han No. 8

Gramer Yazdırılacak
Bir yabancı dil enstitüsü tarafından mütehassıs öğretmenlere türkçe izahlı ingilizce ve fransızca gramerler yazdırılacaktır.
ENSTİTÜ P. K. 452 İstanbul

Nişantaş, Çınar Caddesi — Özel
ŞİŞLİ TERAKKİ LİSESİ
KURULUŞ TARİHİ: 1879
İlk, Orta, Lise ve Yuva
Yatılı — Yatısız | Kız — Erkek
Öğrenci kaydına hergün saat 9 dan 17 ye kadar devam edilmektedir. Yabancı dil öğretimi ilk kısımda başlar. Resmî okullara muadeleti tasdiklidir. Tarifname gönderilir. Telefon: 80547

Taksim - Sıraserviler 84 - 86
YATILI YATISIZ YENİ — KOLEJ KIZ ERKEK
Ana — İlk — Orta — Lise sınıflarına öğrenci kaydına başlanmıştır. İlk üçüncü sınıfta başlıyan YABANCI DİL öğretimine en çok önem veren ve öğrencilerinin sağlık çalışmalarile yakından ilgilenen MUADİLLİĞİ tasdikli özel Türk lisedir. Eski Öğrenciler eylûlün onuna kadar kayıdlarını yenilemelidirler. Tel: 41159.

KIZ — ERKEK
İtalyan Lisesi ve Ticaret Okulu
Orta, Lise — Orta Ticaret, Lise Ticaret ihzarî ve kur bölümleri İNGİLİZCE, FRANSIZCA, dillerine de önem verilir.
Her gün 9 - 12 arası kayıd yapılır.
Tom - Tom sokak No. 11/13 — Tel: 41301

SANKT GEORG
(Sen Jorj)
AVUSTURYA OKULLARI
İlk — Orta — Lise — Ticaret Lisesi
Kız — Erkek Yatılı ve Yatısız
22 eylûlde tekrar açılacaktır. Tedrisat almanca olup yabancı dil olarak ingilizce veya fransızca okutulmaktadır. Almanca bilmiyen ilk ve orta okul mezunları için hususî hazırlayıcı sınıflar vardır. Her gün saat 9 dan 13 e kadar kayıd muamelesi yapılır.
Adres : Galata, Kartçınar sokak 2 (Osmanlı Bankasının karşısında)

HASAN HÜSNÜ Mahdumu NAZMİ SİPAHİOĞLU Bursa Pazarı
BURSA PAZARI
HASAN HÜSNÜ Mahdumu
NAZMİ SİPAHİOĞLU
Sultanhamam Cad. 4, Tel: 20625
Yatı mekteblerine gidecek çocuklarınızın yatak, yorgan, battaniye, çarşaf; havlu, pike örtüsü, çamaşır ve bilûmum tuhafiye eşyasını ehven fiatlarla mağazamızda bulabilirsiniz. Talebe eşyaları mektebe teslimdir.

Erzurum, Elâzığ ve Malatyada Yaptırılacak P. T. T. ve Telefon Binaları İnşaatları Eksiltmeye Konuldu

P. T. T. İşletme Genel Müdürlüğünden:

1 — Erzurum Elâzığ ve Malatyada inşa ettirilecek P.T.T. ve telefon binaları inşaatları ayrı ayrı eksiltmelerle ihale olunmak üzere kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
2 — Erzurumda inşa ettirilecek telefon santralı binasının keşif bedeli 257.006 lira 59 kuruş, geçici teminatı 13,100 lira 33 kuruş; Elâzığda inşa ettirilecek P.T.T. binasının keşif bedeli 285.345 lira 66 kuruş, geçici teminatı 15,163 lira 83 kuruş; Malatyada inşa ettirilecek P.T.T. binasının keşif bedeli 310.959 lira 13 kuruş, geçici teminatı 16,188 lira 37 kuruştur.
3 — Erzurum telefon santralı binasının eksiltmesi 15/9/947 tarihine rastlayan pazartesi günü saat 16 da; Elâzığ P.T.T. binasının eksiltmesi 16/9/947 tarihine rastlayan salı günü saat 16 da ve Malatya P.T.T. binasının eksiltmesi 17/9/947 tarihine rastlayan çarşamba günü saat 16 da olmak üzere her üçünün eksiltmesi P.T.T. İşletme Genel Müdürlüğü binasında toplanacak Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.
4 — Erzurum telefon binasına aid şartname, plân ve projeler 1185 kuruş; Elâzığ P.T.T. binasına aid olanlar 1427 kuruş ve Malatya P.T,T, binasına aid olanlar 1555 kuruş mukabilinde Ankarada P.T.T. İşletme Genel Müdürlüğü Emlâk ve Levazım Müdürlüğü Emlâk Şubesinden; İstanbulda P.T.T. Umumî Depo Muhasebeciliğinden alınabilecekleri gibi Erzurum telefon binasına aid şartname, plân ve projeler aynı bedelle Erzurum ve Trabzon P.T.T. Başmüdürlüklerinden; Elâzığ P.T.T. binasına aid olanlar Elâzığ P,T,T, Müdürlüğile Diyarbakır P.T.T. Başmüdürlüğünden ve Malatya P.T,T, binasına aid olanlar da Malatya P.T.T. Müdürlüğü ile Sıvas Bölge Başmüdürlüğünden alınabilirler.
5 — Bu eksiltmelerden Erzurum telefon binası ekiltmesine iştirak etmek istiyenlerin en az 140.000; Elâzığ P.T.T. binası eksiltmesine iştirak etmek isteyenlerin 180.000 ve Malatya P.T.T, binası eksiltmesine iştirak etmek isteyenlerin 200,000 lira bedelli resmî bir daire binası inşaatını müteahhid sıfatile taahhüd ettiklerini ve bu taahhüdlerini iyi bir şekilde ifa ederek binanın geçici veya kat'î kabullerinden birini yaptırmış olduklarını bildirir 1946 yılı içinde resmî dairelerden alınmış veya bu yıl içinde dairelerince itibarı teyid edilmiş vesikalarını veyahud da en az eksiltmesine iştirak edilmek istenilen binanın keşif bedeli tutarında resmî bir daire binası inşaatını şantiye şefi olarak idare veya denetlediklerini ispata yarar vesikalarını 11/9/947 tarihine rastlayan perşembe günü saat 17 ye kadar bir dilekçe ile P.T.T. İşletme Genel Müdürlüğü Yapı İşleri Müdürlüğüne vererek eksiltmeye iştirak vesikası almaları ve bu vesikayı dış teklif zarfı içinde Satınalma Komisyonuna tevdi etmeleri; yüksek mühendis, yüksek mimar; mühendis veya mimar olmıyan isteklilerin bu titri haiz bir zatı inşaatın başından sonuna kadar çalıştıracağına dair resen tanzim edilmiş bir noter taahhüdnamesini dış teklif zarfları içinde vermeleri lâzımdır.
6 — Bu üç işten her birine aid teklif mektubunun, en geç, o işin eksiltmesi için tayin olunmuş günde belli edilmiş saatten bir saat evveline kadar satınalma Komisyonuna tevdi edilmiş olması şartlır. Postadaki gecikmeler kabul edilmez. (11209)

DENİZ GEZİNTİSİ TEHİRİ
İstanbul Özel Okul Öğretmenleri Yardım Sandığından:
30 ağustos cumartesi akşamı yapılacak gezinti aynı programla 27 eylûl 947 cumartesi akşamına bırakılmıştır. Mahdud olan davetiyelerin Taksim Zapyon Kız Lisesi Müdürlüğünden tedariki.

Küçük Cari Hesablara:
Yüzde 3 1/2 Faiz
Ayrıca senede 36.000.— lira ikramiye
Bu hesabdan her zaman para çekilebilir.

Faizleri Her Ay Ödenen Kuponlu Vadeli Mevduata:
Bir yıl vadelilere %5 faiz
İki yıl vadelilere %6 faiz
Ayrıca senede 15.000.— lira ikramiye
Fazla tafsilât için gişelerimize müracaat:
TÜRK TİCARET BANKASI A. Ş.
(Tesis tarihi : 1914)

İstanbul GÜREŞ KULÜBÜNÜN Eşya Piyangosunun
Büyük İkramiyesi Değeri 25.000 T. L.
Yapı ve Kredi Bankasının evlerinden Göztepe Tanzimat caddesi İtfaiye karşısı No. 4/20

AMPLİFİKATÖR TESİSATLARINA MAHSUS
HER TÜRLÜ MALZEME:
- En son çıkan yeni tip Amerikan muhtelif takatında Amplifikatörler,
- Her işe göre en son model Amerikan hoparlörler,
- Hoparlörlere mahsus muhtelif cins Amerikan madenî borular,
- Her cins Amerikan mikrofonları ve mikrofonlara mahsus sehpalar.

Satış Yeri: G. Alfasa Müessesesi — Hezaren Cad. 76 GALATA — İSTANBUL
Tesisat için müracaat yeri: NİMA Radyo Atelyesi — Voyvoda Cad. Voyvoda Han 47/20 GALATA — İSTANBUL

Mukavele İle Gezici Doktor Alınacak

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünden:

Bölge merkezlerimizle mülhakatındaki iş yerlerimizde çalışan memur ve hizmetlilerin muayene ve tedavilerini yerlerinde sağlamak üzere Afyon, Seyhan, Erzurum, Diyarbakır, Konya ve Samsun Bölge Müdürlüklerimize mukavele ile ve gayrisafi 500 liraya kadar ücret mukabilinde geçici serbest doktorlar alınacaktır.

İsteklilerin daha fazla bilgi edinmek ve mukavele şartlarını öğrenmek üzere 30 ağustos 1947 gününe kadar Ankarada Umum Müdürlüğümüz Zat İşleri Müdürlüğüne, taşrada Bölge Müdürlüklerimize başvurmaları ilân olunur. (11393)

BOWERS

6 volt ve 12 volt muhtelif amperde otomobil, kamyon ve Dizel akümülâtörleri.
Türkiye acentası:
AHMED REMZİ ve ŞERİKİ
Cumhuriyet meydanı 22, İstanbul.
Telgraf: AHPAP — İstanbul.

Norveçli Bir İhracat Müessesesi
MÜMESSİL ARIYOR

Kâğıd, kereste vesair Skandinavya mamulâtının ihracında mütehassıs, maruf ve eski bir ihracat müessesesi; Türkiyede mümessillik yapan birinci sınıf ve salâhiyettar bir firma ile anlaşma yapabilmek üzere temasta bulunmak arzusundadır.
Mezkûr firmanın, yukarıda yazılı mamulât ithalâtçı ve toptancılarile iyi münasebatı olması icabeder.
Müessesenin müdürlerinden biri ekim ayı zarfında Türkiyeyi ziyaret edecektir. Bütün iş teklifleri (REPRESENTATİON D'UNE MAİSON D'EXPORTATİON NORVEGİENNE) ibaresi yazılı bir zarfla şu adrese gönderilmesi:
Norges Eksportad, Solplassen 1, Oslo, Norvege

PINGOUIN YÜNLERİ PINGOUIN YÜNLERİ PINGOUIN YÜNLERİ PINGOUIN YÜNLERİ

DÜNYACA TANINMIŞ FRANSIZ

PINGOUIN

Yünleri GELMİŞ ve "ELİŞİ" MAĞAZASINDA SATILMAKTADIR

"Elişi" MAĞAZASI GALATASARAY № 204 TELEFON 41862

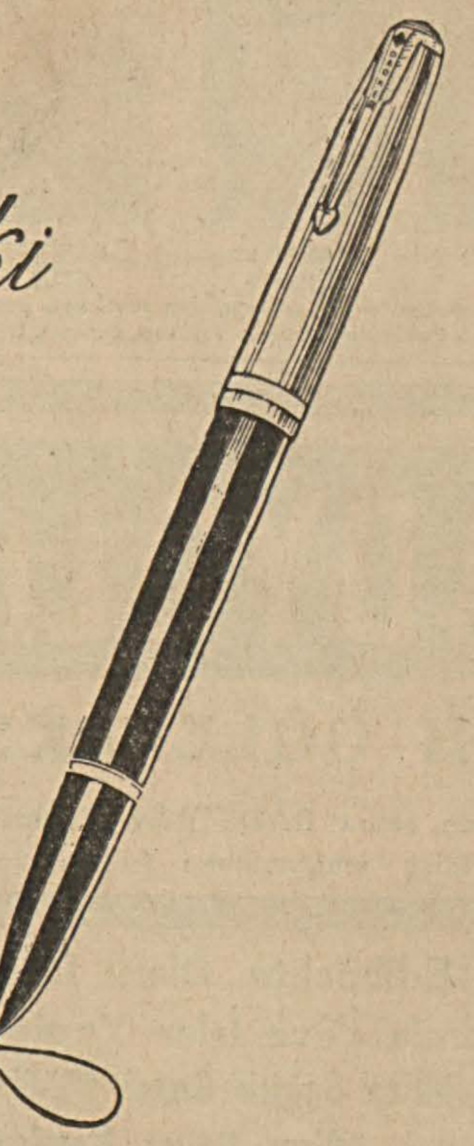

Parker "51" deki güzellik gururunuzu okşar!

"Islak mürekkeple kuru yazar!"

Parker «51» i parmaklarınız arasına yatırınız. Göreceksiniz ki ele uygun gelen bu parlak kalem başlıbaşına bir güzelliktir.
Kalemin kapağı — ki yalnız Parker «51» e mahsus bir yeniliktir — bükmeden kolayca kayarak kapanır.
Parker «51» in ucu bütün kalemlerinkinden daha iyi bir şekilde muhafaza edilmiştir. Bu uç 14 karat altın olup aşınmaya karşı en çok dayanıklı olan Osmiridium madeninden yapılmıştır.
Gayet muntazam yazan bu ucun kâğıt üzerinde kaydığını hissedersiniz. Dahası var: Parker «51» *ıslak mürekkeple kuru yazar*, çünkü bu kalem dünyanın en çabuk kuruyan Parker «51» mürekkebi ile kullanılmak üzere bilhassa yapılmıştır. Bu kalemi satıcılardan ısrarla isteyiniz.

Parker "51": TL. 52 ve TL. 44 Parker Vacumatic: TL. 32 ve TL. 18

Türkiyede Mümessili: ELI BURLA ve Ortakları — Galata, İstanbul

47-9-62

RADYO

Bugünkü Program

7.28 Açılış ve program — 7.30 Müzik (Pl.) — 7.45 Haberler — 8.00 Müzik (Pl.) — 8.15 Türkçe plâklar — 8.30 Müzik (Pl.) — 9.00 Kapanış.

★

12.28 Açılış ve program — 12.30 Şarkılar — 13.00 Haberler — 13.15 Müzik (Pl.) — 13.40 Dans müziği (Pl.) — 14.00 Kapanış.

★

17.58 Açılış ve program — 18.00 Karışık solo şarkılar — 18.30 Konuşma — 18.45 Müzik (Pl.) — 19.00 Haberler — 19.15 Geçmişte bugün — 19.20 Müzik (Pl.) — 20.00 Saz eserleri — 20.15 Radyo gazetesi — 20.30 Serbest saat — 20.35 Tarihî Türk müziği — 21.15 Konuşma — 21.30 Müzik (Pl.) — 22.00 Konuşma — 22.15 Dans orkestrası — 22.45 Haberler — 23.00 Program ve kapanış.

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									■
2						■			
3									
4						■		■	
5				■			■		
6									■
7		■			■				
8			■			■			
9	■							■	

Soldan sağa:
1 — Maliye Bakanımızın masraf bütçesinde yapılacağını söylediği şey. 2 — Büyükçe bir şehrimiz, bir devletin parası. 3 — Bir musiki âleti. 4 — Bir alacağa mahsuben istenilen para. 5 — Bazı vehimli adamlar kurak havadan dahi bunu kapabilirler, insanı meşgul eder, bir edatın kısaltılmış ve kalınlaştırılmışı. 6 — Perdelik olarak kullanılan bir bezin fazlaca miktarını ihtiva eden yığın (iki kelime). 7 — Bir soru edatı, koyuna yapılacak bir hitab. 8 — Bir harfin okunuşu, birkaç kazanın bir araya gelmesinden hasıl olur, efendisinin emrinden çıkamaz. 9 — Eskî ve meşhur hattatlarımızdan birinin soyadı.

Yukarıdan aşağıya:
1 — Korkak manasına kullanılır. 2 — Düşmanlık, seslenme edatlarından. 3 — Çok kullanılan bir musevi adı. 4 — Yadeden, başkan. 5 — Tersi «gönderme» dir (eski resmî terimlerden). 6 — Uğursuz. 7 — Bir kavim, başüstüne. 8 — Ayırıp koparma, mübalâğalı şekilde nemli. 9 — Kolay açılır ama güç kapanır, bir göz rengi.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	G	İ	Z	L	İ	Y	O	L	■
2	Ü	T	Ü	■	S	E	Y	İ	D
3	R	İ	C	A	T	■	A	Y	A
4	E	L	A	L	E	M	■	A	V
5	Ş	İ	C	İ	M	■	O	K	U
6	E	Ş	İ	M	■	İ	R	A	D
7	D	■	Y	A	S	T	U	T	■
8	E	V	E	T	■	İ	Ç	■	Ö
9	N	E	■	A	K	L	■	E	V

BORSA

İstanbul Borsasının 26/8/1947 fiatları

Londra	— 1 Sterlin	11.2850
New-York	— 100 Dolar	282.52
Paris	— 100 Fransız Fr.	2.3620
Cenevre	— 100 İsviçre Fr.	65.89
Amsterdam	— 100 Florin	105.5468
Bruxelles	— 100 Belçika Kr.	6.3886
Prag	— 100 Çekoslovak Kr.	5.6280
Stockholm	— 100 İsveç Kr.	78.27

DEVLET İSTİKRAZLARI ve ŞİRKET ESHAMI

	Alış	Satış
%7 faizli tahviller		
Sıvas-Erzurum 1	20.75	21.—
Sıvas-Erzurum 2-7	20.90	20.90 *
1941 Demiryolu I	21.00	21.20
1941 Demiryolu II	20.50	20.50 *
1941 Demiryolu III	20.15	21.30
Millî Müdafaa I	21.15	21.15 *
Millî Müdafaa II	20.40	20.40 *
Millî Müdafaa III	20.80	20.80 *
Millî Müdafaa IV	21.02	21.02 *
%6 faizli ikramiyeliler		
Kalkınma istikrazı	95.90	96.10
1941 Demiryolu VI	95.95	96.—
%5 faizli ikramiyeliler		
1933 Ergani	22.50	23.—
1938 İkramiyeli	20.60	20.60 *
Millî Müdafaa	21.40	21.60
Demiryolu IV	97.30	97.50
Demiryolu V	98.15	98.40
Anadolu Demiryolu grupu		
Tahviller 1-2	105.—	105.— *
%60 hisse senedleri	52.—	54.—
Mümessil senedleri	71.—	74.—
Şirket hisseleri		
Merkez Bankası	121.—	123.—
İş Bankası	17.50	17.75
Türk Ticaret Bankası	3.55	3.75
Aslan çimento	13.30	13.50

* Borsada muamele görmüştür.

Sahib ve Başmuharriri: NADİR NADİ
Bu nüshada yazı işlerini fiilen idare eden
CEVAD FEHMİ
Cumhuriyet Matbaası

Çiçek Ser'i İnşaatı Yaptırılacak

Ankara Bira Fabrikası Müdürlüğünden:

1 — Fabrikamızda yaptırılacak 17353 lira 42 kuruş keşif bedelli çiçek ser'i inşaatı açık eksiltmeye konmuştur.
2 — Muvakkat teminatı 1301 lira 51 kuruştur.
3 — Eksiltme 11/9/947 perşembe günü saat 15 te fabrikamızda yapılacaktır. Bu işe aid evrak her gün Fabrikamız İnşaat Kontrol Şefliğinde görülebilir.
4 — İsteklilerin eksiltmeye iştirak edebilmeleri için asgarî 10,000 liralık buna benzer inşaatı yapmış olduklarına dair Bayındırlıktan tasdikli belge ibraz ederek İnşaat Kontrol Şefliğimizden yeterlik belgesi alması vesair kanunî vesikalar ibraz etmesi lâzımdır. (11648)

Açık Profesörlük

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanlığından:

Fakültemizde Yapı Bilgisi II. kürsüsü profesörlüğü açıktır.
Üniversiteler Kanununun 24 üncü maddesindeki şartları haiz namzedlerin 1 eylûl 947 pazartesi akşamına kadar Dekanlığa dilekçe ile müracaatleri. (10276)

Studebaker Markâ Kamyon Satılacaktır

Mahdud Mes'uliyetli İstanbul Memurlar İstihlâk Kooperatifinden:

Kooperatifimize aid 1946 modeli, dört tonluk Stüdebaker marka kamyon satılacaktır. İstiyenlerin 29 ağustos 1947 cuma günü saat on dörde kadar yazılı teklifierile Karaköyde Ada hanında idare merkezimize müracaatleri.

EN MÜNASİB HEDİYE

SİNGER Saat Mağazasının büyük ve çok zengin çeşidli zarif modelleri arasından intihab edebilirsiniz

Çiçek Göğüs İğneleri, Şövalye Yüzükleri, Elmaslı ve Pırlantalı SİNGER Saatleri

Bayanlar için altın ve baylara mahsus altın ve madenî Singer Kol Saatlerile evleriniz için zarif ve Westminster usulü duvar saatleri, elektrikli saat vesaire gibi bayram hediyelerinizi

SİNGER SAATLERİ

Mağazasından tedarik edebilirsiniz.

İstanbul Eminönü 8

HER AKŞAM

TEPEBAŞI Bahçesinde

EMSALSİZ BİR PROGRAM

Memleketin yegâne Halk Türküleri sanatkârı
ZEHRA BİLİR

Çok sevilen sanatkâr Kemanî
NECATİ TOKYAY

Musiki varlığının biricik klâsik sanatkârı
HAMİYET YÜCESES

ÜSTAD SANATKÂRLARIN FASIL HEYETİ

Programımız BU AKŞAMDAN itibaren çok zengin olarak değişmiştir.

DOLAR: SKEÇ MÜZİKAL

Danslar: Brodway, Kasapiko, büyük tarihî köçek oyunları, akrobat, İspanyol ve muhtelif çok zengin VARYETE numaraları.

DİKKAT: Müessesemiz bu sene mutfak kısmına sayın müşterilerimizi memnun etmek gayesile son derece ehemmiyet vermiştir. Fevkalâde muntazam servislerle ve mahlût olmıyan halis yağlarla hazırlanmış itinalı mezeler.

AYRICA: Mütehassıs ahçılar tarafından hususî hazırlanan Döner ve Yoğurtlu Şiş Köfte ve Pideli Kebablar her zaman sayın müşterilerimizin emrine hazır bulundurulacaktır. Telefon: 42690

Staj ve Bütünleme İmtihanlarile Alâkalı Öğrenciler İle Eczane Stajı Yapacak Öğrencilere

İstanbul Üniversitesi Tıb Fakültesi Dekanlığından:

1 — Yeni öğretim ve imtihan yönetmeliği uyarınca staj imtihanları da dahil olmak üzere bütünleme imtihanlarının ekim 1947 ayı içinde yapılacağı bildirilir.

2 — Eczane staji yapacak öğrencilere

F. K. B, sertifikası almış olanlarla bütünlemeye kalmış olan öğrencilerin 1/9/1947 den itibaren devam edecekleri eczaneleri öğrenmek üzere Okul Müdürlüğüne başvurmaları. (11672)

İLÂN

Tercanın Mirzeoğlu komundan Mustafa oğlu Kahraman Kabanın soyadının Kılıç olarak tashihine Tercan Asliye Hukuk Yargıçlığının 16/1/947 gün ve 2 sayılı ilâmile karar verildiği yayınlanır.

Dr. SABRİ GÜNDÜZ

Kadın Hastalıkları, Taksim Siraserviler Alman Hastanesi karşısı Hocazade sokak No. 15/3, Tel: 41881

Ankara Belediyesi İçin Otobüs Satın Alınacaktır

Ankara Belediye Başkanlığından:

1 — Ankara Belediyesi için müesseselerden teklif alınmak suretile şehir yolcu nakliyatında kullanılmak üzere 20 otobüs satın alınacaktır.
2 — Alınacak otobüslerde aranılan evsafın esaslı kısımlarına aid şartname Belediye Tutanak Müdürlüğünden alınacaktır.
3 — Otobüs verebilecek müesseseler tekliflerini 22/9/947 pazartesi gününe kadar Ankara Belediye Başkanlığına vermelidirler. (11587)

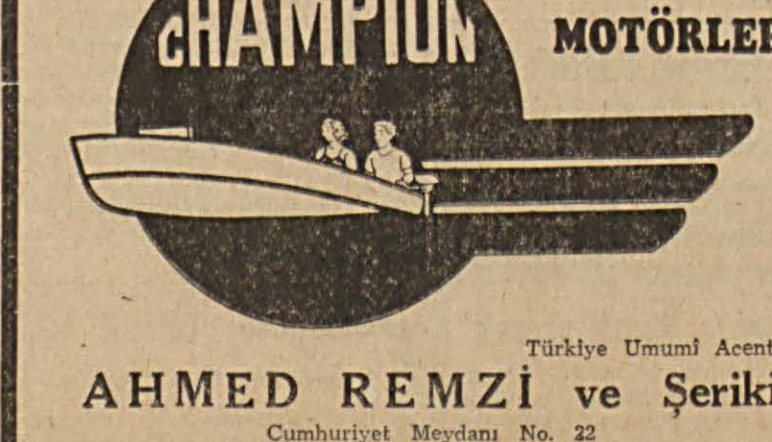

Dünyaca tanınmış

TAKMA DENİZ MOTÖRLERİ

Türkiye Umumî Acentası:

AHMED REMZİ ve Şeriki

Cumhuriyet Meydanı No. 22

Satış yeri: ROMEO KSANTOPULO, Sirkeci Hamidiye caddesi 38